

Käskkiri nr. 1-3/5 04.06.2024

Hoolekogu koosoleku protokoll nr 3 30.05.2024

Õppenõukogu koosoleku protokoll nr 3 16.05.2024

Maardu Rukkilille Lasteaia õppekava

õppeaastateks 2024 - 2028

SISUKORD

ÜLDSÄTTED	4
1. ÕPPEKÄSITLUS	7
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	7
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDAMINE	10
2.1 ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUST REGULEERIV DOKUMENTATSIOON.....	10
2.2 ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ KAVANDAMINE RÜHMADES	10
3. LASTE ARENGU EELDATAVATE TULEMUSTE KÄSITLEMISE KORD	16
4. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED	20
Üldoskused ja eeldatavad tulemused	20
5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SUUNAD	29
5.1 KÕNE JA KEEL	30
5.2 MINA JA KESKKOND.....	35
5.3 MATEMAATIKA.....	44
5.4 KUNST.....	48
5.5 MUUSIKA	55
5.6 LIIKUMINE.....	58
5.7 EESTI KEEL KUI TEINE KEEL	63
5.8 PILOOTPROJEKT “PROFESSIONAALNE EESTIKEELNE RÜHMAÕPETAJA VENE ÕPPEKEELEGA RÜHMAS”	65
5.9 TEHNOLOOGIA VALDKOND	66
6. KORREKTSIOONILINE TÖÖ	67
I. kõne arendamine (leksikaliste teemade järgi).....	68
II Ettevalmistus õigekirjale	68
III sensoorne areng ja kõrgemate psüühiliste funktsioonide arendamine	68
IV liikumise koordineerimise arendamine:	68
6.1 KÕNE ARENDAMINE (leksikaliste teemade järgi).....	68
6.2 ETTEVALMISTUS ÕIGEKIRJALE:	76
6.3 SENSOORNE ARENG JA KÕRGEMATE PSÜÜHILISTE FUNKTSIOONIDE ARENDAMINE	78

DIGIPÄDEVUSED JA ROBOOTIKA.....	94
LISA 1 KOOLIVALMIDUSKAART.....	96
LISA 2 ARENGUVESTLUSE KOKKUVÕTE LAPSEVANEMAGA.....	96

ÜLDSÄTTED

Asutuse nimetus: Maardu lasteaed Rukkilill

Asutuse aadress: Nurga 2, Maardu linn, 74113

E-mail: maardurukkilill@gmail.com

Kodulehekülg: <https://maardurukkilill.ee/>

Sotsiaalvõrgustikus: <https://www.facebook.com/lasteaed.rukkilill>

Õiguslik seisund: munitsipaalasutus

Lahtioleku aeg: 6.30-17.30

Rukkilille lasteaia õppekava aluseks on Koolieelse asutuse riiklik õppekava, kinnitatud Eesti Vabariigi Valitsuse 29.05.2009.a määrusega nr 87.

Lasteaia õppekava on aluseks rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavadele, laste arengu jälgimisele ning hindamisele. Õppekava korraldab tööd hariduslike erivajadustega lastega, koostööd vanematega ning nende nõustamist õppe- ja kasvatusküsimustes.

Lasteaias õppeprotsess toimub lõimitud mängulise tegevuse kaudu ning õuesõppe kaudu vastavuses õppe eesmärkide, kasutusvaldkondade ning õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise korraga.

Lasteasutuse liik ja eripära

Lasteaed nr 164 alustas tööd 15.01.1988.a uues spetsiaalselt selle eesmärgiga plaanitud ning ehitatud hoones 12 rühmale. Antud õppeasutus kuulus Tallinna mere- ja kaubasadamale.

Alates 01.04.1992.a on Tallinna mere- ja kaubasadam ümbernimetatud Muuga sadamaks.

Alates 01.01.1993.a oli lasteaed nr 164 üleantud sadama bilansilt Maardu Linnavalitsuse rahvahariduse osakonna munitsipaalomandisse.

Alates 02.07.1997.a on antud koolieelne asutus ümbernimetatud Rukkilille lastepäevakoduks.

Alates 01.06.2002 tegutses hoones Maardu kohaliku omavalitsuse otsusega Rukkilille lastepäevakodu 6 rühma ning Vikerkaare lastepäevakodu 6 rühma.

Vastavalt Rahandusministeeriumi Riigihaldusosakonna kirjale 18.10.2000.a sai Lastepäevakodu Rukkilill nimeks Lasteaed Rukkilill.

Alates 01.09.2001 tegutseb hoones 12 rühma ühe lasteaia üldnimega Lasteaed Rukkilill koosseisus.

Edaspidi on lasteaias toimunud järgmised sündmused

01.01.2004.a on avatud Maardu Gümnaasiumi algklasside ruumides 13. sõimerühm;

01.10.2004.a on avatud keelekümbluse rühm;

26.09.2005.a on avatud tasandusrühm;

01.09.2007.a on suletud keelekümbluse rühm.

Alates 2008 õppeaastast tegutseb lasteaias 17 rühma, nendest 12 rühma töötab aadressil Nurga 2 ning 5 rühma aadressil Kellamäe 1.

Üks rühm töötab „Hea alguse“ programmi järgi, teised rühmad kasutavad töös selle programmi metoodika elemente.

Alates oktoober 2005 töötab lasteaias tasandusrühm.

Alates august 2019.a., Maardu Lasteaed Rukkilill, kaks rühma (Lepatriinud ja Karikakrad) on liitunud Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt korraldatud pilootprojektiga “Professionaalne eestikeelne rühmaõpetaja vene õppekeele rühmas”.

2020/2021 õ/a liitus projektiga “Professionaalne eestikeelne rühmaõpetaja vene õppekeele rühmas” kolmas rühm - Rohutirtsud.

01.09.2023 alustas tööd haridustehnoloog, kelle ülesandeks on arendada digipädevusi eesti keeles.

Alates oktoober 2023 alustasid kõik rühmad järk-järgulist eestikeelsele õppetegevuse üleminekut.

Alates 01.09.2024 läheb õppe- ja kasvatustegevus üle täielikult eestikeelseks, lõpeb projekt “Professionaalne eestikeelne rühmaõpetaja vene õppekeele rühmas”.

Lasteaia peamine eesmärk: kasvatada ja õpetada tulevikuks õnnelikke ja hästi toimetulevaid täiskasvanuid, toetades koostöös kodustega lapse individuaalsust, tema arengut, tervist, loomingulisust, kultuurilist ja individuaalset omapära.

Lasteaia sisehindamise eesmärk: tagada lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse vastavus Riikliku õppekava nõuetele.

Lasteaia missioon: toetada perekonda, õpetada rahvatraditsioonide väärtustamist ning panustada õnnelike ja hästi toimetulevate täiskasvanute ettevalmistamisel.

Lasteaia visioon:

Me soovime olla lasteaed, kuhu tahab minna iga laps sest et:

Siin ta saab mängida ning õppida koos teiste lastega;

Siin hoolitsetakse tema eest:

Laps tunneb end turvaliselt ning koduselt;

Siin on huvitavad mängud, mänguasjad, head kogenud õpetajad;

Siia oodatakse igat last;

Siin on võimalik abi ning toetust saada oma lapse probleemide lahendamisel;

Siin on võimalik individuaalset nõustamist ning abi saada lapse elukeskkonna parendamiseks.

Lasteaia eripära:

lasteaias on sõbralik sisekliima;

lasteaial on oma köök;

laste oma loovtuba, kus lapsed saavad olla ise superkokad ja valmistada ise süüa;

lasteaia oma haridustehnoloog, kes õpetab lastele eesti keelt läbi digivahendite;

osaleme aktiivselt Maardu linna lasteaedade ühisüritustel: “Värvilised unistused”, Muuga Teatريفest, Nutipäev, Liigume koos Sipsikuga;

õuealal on õuesõpet soodustav keskkond (varikatusega õppekeskkond, õuealal lauad-pingid);

lasteaial on oma aiamaa, kus lapsed kasvatavad ise: kartuleid, tomateid, maasikaid, redist, salateid jms. Saadustest valmistatakse värsket salatit jms.

Laste mitmekülgset arengut toetavad asutuses toimivad huviringid. Lasteaias on lastel võimalik külastada järgnevad huviringid: tantsuring, iluvõimlemine, inglise keele kursus, eesti keele kursus. Huviringide loetelu võib muuta lähtudes lastevanemate soovidest ja lasteaia võimalustest.

1. ÕPPEKÄSITLUS

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng tihedas vanemate ja koolieelse lasteasutuse koostöös.

Lähtudes sellest üldeesmärgist, toetab õppe-ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ning emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ning positiivne Minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse kaudu luuakse lastele tingimusi, milles nad julgeks iseseisvalt valikud teha, otsuseid vastu võtta, vastutust endale võtta, plaanitud tegevuses osaleda, teadmisi ja oskusi omandada nii ruumis kui ka õues.

Lapse huvidest lähtuvad eesmärgid:

1. Luua meeldiv keskkond, mis soodustab lapse igakülgset arengut, aidata lapsel maksimaalselt oma isiklikku potentsiaali realiseerida ning pakkuda vastavalt vanusele sotsiaalset kogemust;
2. Arvestada lapse individuaalsust ning tema arengupotentsiaali;
3. Korraldada õppeprotsessi mängu kaudu;
4. Korraldada lapse vaimne kasvatust nagu aktiivset isiksusjoonte ning käitumisharjumuste vormistamise protsessi;
5. Hoida ning edendada laste tervist. Tagada igale lapsele igakülgset füüsilist ettevalmistust ning aidata lapsel omandada häid teadmisi, oskusi ja liikumisharjumusi, mida on vaja igal inimesel elu kestel.
6. Soodustada laste ning nende vanemate Eesti keskkonda integratsiooni; toetada nende huvi eesti keele õppimise, eesti kommete, kultuuri ning olme vastu, arvestades vene kultuuri omapära.
7. Arendada ning toetada laste huvi lähima keskkonna vastu (lasteaed, Maardu linn, lähiümbrus, vaatamisväärsused jne.);
8. Koolieelne lasteasutus ja perekond – see on ühine keskkond, kus laps areneb. Tuleb jätkata loominguulist võrdväärset koostööd lastevanematega, mis on õnneliku ning täisväärtusliku lapse arengu pant.

9. Valmistada ette lapsed iseseisvaks eluks ühiskonnas. Tagada iga lapse edukus, individuaalsus, kuna iga laps võib edukas olla mingis valdkonnas.

Lapsele suunatud metoodika „Hea Algas“, selle põhimõtted:

- laps õpib paremini, kui ta on õppeprotsessist huvitatud ning motiveeritud;
- lapsel on õigus oma arvamust avaldada, oma tegevust planeerida, õppekeskkonda luua;
- laps õpib ümbritsevat keskkonda uurima põhjuslike ja järelenduslike seoste kaudu, samuti ka arenemises loomuliku vajaduse kaudu.

Jätkame pilootprojekti "Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas" põhimõtete järgimist.

Eesmärk:

tagada alushariduses kõigile lastele võrdsed võimalused ja eesti keele oskus tasemel, mis on vajalik põhihariduse omandamiseks.

Lähtume projektis olnud peamistest põhimõtetest:

lapse arengu toetamine läbi keeleõppe;

lapsest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus;

suhtlemine on ainult eesti keeles;

mänguviisiline õppetegevus;

süsteemsus;

järjepidevus;

lõimitud tegevused;

meeskonnatöö venekeelse personaliga;

kvaliteetne õppe- ja kasvukeskkond;

partnerlus lapsevanematega.

Tehnoloogiaharidus

Robotika õpetamise põhimõtted ühtivad riiklikus õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtetega. Lasteaialaste jaoks on robotika mänguline õppevorm. Vahendeid kasutatakse õppeprotsessis huvi äratamiseks, eesti keele omandamiseks, koostöö ja suhtlemise toetamiseks, õpitu kinnistamiseks, uue õppimiseks, loogilise mõtlemise, keelelise arengu, õpitud ülevaate saamiseks.

Eesmärgid:

- tehnoloogia õppetegevuste läbiviimine eesti keeles;
- õpikeskkonna kujundamine;
- õppe- ja kasvatustegevuse planeerimine

Peamised põhimõtted:

Tehnoloogia aitab muuta õpitu nähtavaks.

Tehnoloogia aitab jagada õpitud vanematega ning vanemad saavad lapsega tehtu üle arutleda.

Tehnoloogia kasutamine lasteaias aitab kujundada lastes arusaama tehnoloogiast (arvutid, nutiseadmed) kui töövahendist, mitte mänguasjast.

Lähtudes nendest õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja põhimõtetest lähtutakse kõikides rühmades järgmistel põhimõtetel:

- 1) lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- 2) lapse tervise kaitse ja tugevdamine, tervete eluviiside ja harjumuste kujundamine.
- 3) lapse loovuse ja iseseisvuse toetamine;
- 4) mängu kaudu õppimine;
- 5) *digipädevuse alusoskuste kujundamine;*
- 6) lapse ümbritsevasse maailma sh. loodusesse hooliva suhtumise kujundamine;
- 7) lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- 8) kodu ja lasteasutuse meeskonnatöö;
- 9) eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDAMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse aluseks on Maardu lasteaed Rukkilill õppekava ja Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava.

Lasteasutus korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1.septembril ning kestab kuni 31.augustini. Suvekuudel (juuni, juuli ja august) toimub erinevates valdkondades õpitud materjali kordamine, eriline tähelepanu on suunatud mängulisele tegevusele ja õuesõppele. Töö planeerimine rühmades on paindlik ning annab võimalust teha vajadusel muudatusi. Õppe- ja kasvatustöö toimub esteetilises ning ohutus keskkonnas/ruumis, luues tingimusi nii individuaalse kui ka rühmatöö jaoks. Õppe-ja kasvatustegevus toimub kell 8.00-13.00. Lasteaed töötab viis päeva nädalas, kellaajal 6.30 – 18.30. Puhkepäevad on riiklikud tähtpäevad ning laupäevad ja pühapäevad.

2.1 ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUST REGULEERIV DOKUMENTATSIOON

1. Õppekava – koostatakse töörühma poolt viieks (5) aastaks, mille kinnitab pedagoogiline nõukogu peale kooskõlastamist hoolekoguga;
2. Lasteaia arengukava koostatakse lasteaia personali poolt kolmeks (3) aastaks. Arengukava kinnitab pedagoogiline nõukogu peale kooskõlastamist hoolekoguga;
3. Lasteaia aastane tegevuskava koostatakse personali poolt koostöös pedagoogilise nõukoguga. Tegevuskava kinnitab pedagoogiline nõukogu peale kooskõlastamist hoolekoguga;
4. Rühma kuuplaane koostavad iga rühma õpetajad koostöös lastega, lasteaia õppekava ning rühma arengukava alusel. Kooskõlastatakse õppealajuhatajaga.
5. Spetsialistide (logopeedid, muusika-, eesti keele ja liikumisõpetajad) kuu- ning kvartaliplaanid koostatakse lasteaia õppekava ning lasteaia tegevuskava alusel. Kooskõlastatakse õppealajuhatajaga.

2.2 ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ KAVANDAMINE RÜHMADES

Päevakava

Õppe- ja kasvatustegevus toetub päevakavale, mis vastab laste vanusele ning reguleerib päevarütmi, milles vahelduvad õpetaja poolt plaanitud tegevused: igapäevased, mängulised, õppe- ja kasvatustegevused, vaba aeg.

Kuuplaan

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel lähtutakse lasteaia õppekavast ning üldistest õppeaasta eesmärkidest. Üldiste rühma tegevuste (püstitamisel arvestavad õpetajad rühma laste arengut, nende vanust, huvisid, võimalusi ning vajadusi. Üldeesmärgid toetavad laste üldoskusi ning teadmiste omandamist arengu alade lõikes. Lähtudes laste huvidest, vanusest, arengutasemest ning individuaalsetest eripärasustest püstitatakse eesmärgid vastavuses lasteaia õppekavaga. Eesmärgid püstitab õpetaja, kuuks ajaks, kõikide tegevuste lõikes. Rühmades, kus erineva vanusega lapsed, planeeritakse tegevused iga vanuse jaoks eraldi. Kuuplaan esitatakse eliis.ee keskkonnas õppealajuhatajale üle vaatamiseks 3 tööpäeva enne uue kuu algust. Iga kuu esimesel kuupäeval kella 9-ks peavad kuuplaanid olema infotahvilil igas rühmas, et vanemad saaks nendega tutvuda.

Kuuplaan sisaldab:

kuu eesmäärke;

kuu teemat;

lõimitud tegevusi, tegevuste kirjeldust, kasutatavaid materjale;

õppe- ja kasvatustöö valdkondi;

rühmas „Hea Algus“ tegevus planeeritakse arengukeskustes;

mängulise tegevuse kirjeldust

Suveperioodil (1. juunist – 31. augustini) toimub aasta jooksul õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on mängulisel õuetegevusel. Matkad, ekskursioonid, õppekäigud rühmades vanuses 4-7 aastat planeeritakse vähemalt kord kuus.

Rühmas „Hea Algus“ õppe- ja kasvatustöö toimub arengukeskustes, lapsed valivad tegevust oma soovil. Teistes rühmades kavandatakse tegevus alarühmades vastavalt laste arengule, vanusele, omapärasustele. Arvestatakse ka laste soovide ja huvidega.

Tehnoloogiahariduse põhimõtted õppe-ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

Huvi tekitamine digitehnoloogia vastu

Tehnoloogiavahendid toetavad lapsel eesti keele õppimist, suhtlemist, koostööd, loovust, keelelist arengut ja loogilist mõtlemist ning analüüsioskust

Arenevad laste meeskonna/grupitöö oskused

Tehnoloogia vahendeid kasutatakse eesmärgipäraselt ja juhendatakse täiskasvanu poolt

Põhirõhk on turvalisusel (digivahendite turvaline kasutamine) ja lapse heaolul (ekraani vaatamise aeg, patareid)

Lapse vanus	Tegevuse pikkus, minutites
1,5-3 aastat	10-15
3-6 aastat	kuni 25
6-7 aastat	kuni 35

Õppe- ja kasvatustegevused valdkonniti:

Mina ja keskkond - sihipärane vaatlus, õppekäigud, arutlemine-vestlemine, katsete tegemine, mudelite ja plaanide tegemine, ehitismängude mängimine, laste teatmeteoste kasutamine, tehnoloogiaharidus.

Keel ja kõne - lastekirjandusega tutvumine; esemete, mänguasjade, piltide vaatlus; jutustamine, luuletuste õppimine; vestlemine; arutamine; lavastus- ja situatsioonimängude mängimine; fantaasiajutustamine, sõna- ja häälikumängud; kirjutamise eelharjutused, tähtede õpe, lugemine ja kirjutamine

Matemaatika - rühmitamine, järjestamine, võrdlemine, arvutamine, mõõtmine (suurused), kujundite tundmaõppimine, orienteerumine ajas ja ruumis.

Kunst - meisterdamine, voolimine, kleepimine, joonistamine, maalimine ja eritehnikad

Muusika – mäng pillidel, laulmine, muusikalis-rütmiline liikumine, musitseerimine, muusika kuulamine

Liikumine – kehalise kasvatuse alased teadmised, põhiliikumised, liikumismängud, erinevad spordialad (võimlemine, kelgutamine jt), tants ja rütmika

Õppe- ja kasvatustöö päevik

Õpetajad ning spetsialistid täidavad e-päevikut (ELIIS.ee) kogu õppeaasta kestel. Kord kuus kontrollib päeviku täitmist õppealajuhataja. Päevik sisaldab:

1. andmed vanemate kohta (täidab õpetaja)

2. laste kasv, õpetaja teeb vastavad märkused kaks korda aastas
3. õppetegevuse lühikirjeldus ning analüüs päeva jooksul (täidavad õpetajad ning spetsialistid vastavalt läbiviidud tegevusele iga päeva lõpus).
4. kuu kokkuvõte/analüüs iga kuu viimasel päeval.

Erivajadustega lapsed

Pidev laste arengu jälgimine ning tulemuste dokumenteerimine rühmades lubab meil välja selgitada lapsed, kellel on erivajadused. Erivajadustega lapsed selgitatakse välja:

- vaatluste kaudu,
- lapsevanemate vestluse kaudu,
- erispetsialistide kontrolli kaudu (logopeed, psühholoog),
- Rajaleidja otsuse kaudu.

Erivajadustega lapsed on:

- 1) kõnehäiretega lapsed;
- 2) aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lapsed;
- 3) vasakukäelised lapsed;
- 4) andekad lapsed;
- 5) kerge füüsilise puudega lapsed;
- 6) koolipikendusel olevad lapsed;
- 7) allergilised ja diabeeti põdevad lapsed.

Õpetajate, vanemate ning logopeedide koostöös selgitame need häired veel varasemas eas, loome nendele lastele arenguks vajalikke tingimusi ning vajadusel suuname need lapsed spetsialistide juurde. Erivajadusega lapse arengu toetamine, sealhulgas ka andekate laste arengu toetamine, on lasteaias kollektiivne töö, mille läbiviimise eest vastutab õppeasutuse direktor. Lasteaia logopeed korraldab iga õppeaasta alguses kõikide laste kõne arengu uuringu, teeb vastavad märkused päevikutes ning esitab direktorile kirjalikult laste kõne arengu uuringu tulemused. Uuringu tulemustest lähtuvalt moodustab logopeed kõneravi vajavate laste nimekirja. Logopeed esitab vanematele informatsiooni nende laste kõne arengu kohta, kellel on vaja logopeedilist ravi hiljemalt 31.05. Logopeed koostab igale kõneravi vajavale lapsele uuringukaardi (lapse kõne uuringu tulemused), uuringukaardi põhjal kõnekaardi

(hinnang lapse kõne arengule, puuduvad või korrigeerimist vajavad häälikud) ja individuaalse arenduskaardi (lapse kõne arengu eesmärgid, plaanitavad tegevused). Logopeedi töö lastega toimub individuaal- või alarühmatundidena. Õ/a lõpuks (31.05.) koostab logopeed oma valdkonna õppeaasta töö analüüsi.

Lasteaias toetab erivajadusega lapsi ka psühholoog, kelle ülesanne on toetada igakülgset laste arengut. Õ/a alguses viib psühholoog 5-6 aastaste laste seas läbi uuringud, et teha kindlaks kellel on vaja psühholoogi abi. Iga abivajava lapse jaoks koostatakse arenduskava (eesmärgid ja tegevused) ja tegevuskava (kõik lapsega tehtavad tegevused). Vajadusel konsulteerib õpetaja andekate laste vanemaid selles, kuidas toetada nende laste arengut. Vajadusel antakse vanematele ka informatsiooni, kuidas taotleda lapse lasteaias viibimise pikendamist. Laste jaoks, keda on otsustatud jätta pikemaks perioodiks lasteaeda, koostatakse koostöös õpetajatega individuaalne arenguplaan. Erivajadustega laps suunatakse tasandusrühma, komisjoni otsuse alusel. Tasandusrühmades on ette nähtud õppetegevus logopeediga, forontaalselt rühmas ning alarühmades. Lasteaed toetab ka erinevate keeleliste ning kultuuri kommetega perekondi, samuti aitab eesti kultuuri ning keele tundmisele kaasa. Kooli üleviimine toimub vanemate soovil või õpetajate ettepaneku alusel. Õpetajad ning vanemad on kohustatud teatama sotsiaaltöö ning lastekaitse ametnikke, kui lapse kasvatamine peres toimub ebarahuldavas keskkonnas ning laps võib füüsiliselt, emotsionaalselt või seksuaalselt väärkoheldud olla. Töös vasakukäeliste lastega peame oluliseks selgitada välja, kumba kätt laps kasutada eelistab. Lähtuvalt sellest paigutada laps laua äärde nii, et söömisel, töötamisel ei segaks lapsed üksteist, võimaldada kasutada vasakukäeliste kääre. Töös allergiliste ja suhkruhaigete lastega peame oluliseks kodu, perearsti ja lasteaia koostööd (rühma meeskond ja köögipersonal), mille käigus koostavad lasteaia peakokk allergilisele lapsele individuaalse menüü. Suhkruhaige lapse puhul koostatakse lapsevanematega ja lasteaia personaliga lisakokkulepe eri olukordades tegutsemiseks ainult eri- või perearsti kirjaliku nõuande alusel.

Töö andekate lastega

Andekad lapsed saavad õppeprotsessis püstitatud ülesannetega teistest lastest tavaliselt paremini hakkama ning on võimelised rohkem ülesandeid lahendama. Selleks, et andekad lapsed saaksid areneda, peavad õpetajad:

- * Kindlaks tegema andekate laste huvid, tema oskused, teadmised ja potentsiaali;
- * Pakkuma andekatele lastele võimalusi huvitavaks ning aktiivseks tegutsemiseks;

- * Aktsepteerima andekate laste ideid ning algatusi;
- * Andma õppeprotsessi ajal lisaülesandeid;
- * Lubama lapsel abistada oma rühmakaaslast, õpetada neid;
- * Arendama pidevalt lapse silmaringi ning huve, andes talle uusi teadmisi.

Lähtume pilootprojekti „**Professionaalne eestikeelne rühmaõpetaja vene õppekeelega rühmas**“ rakendatud mudelist. Rühma esimeses vahetuses töötavad üheaegselt õpetaja ja assistent: õpetaja suhtleb ning viib läbi õppe- ja kasvatustegevuse eesti keeles, assistent toetab õppe- ja kasvatustegevust. Eestikeelne rühma õpetaja juhendab ja viib läbi rutiinseid tegevusi ja õppetööd eesti keeles (lähtudes oma kuuplaanist, seatud eesmärkidest ja planeeritud tegevustest), jagades lapsed väiksemates alarühmadeks. Jalutuskäigu ajal õpetab assistent ümbritseva looduse ja inimtegevusega (nt transport, liiklus) seonduvat sõnavara. Eestikeelse õpetaja poolt korraldatavad vaatlused, mängud ning suhtlemine käib ainult eesti keeles, kasutades lapsele arusaadavaid võtteid (miimika, žestid, kehakeel, joonistamine, liikumine jne)

Eesti keel kui teine keel õpetamine

Lastele, kes käivad vene õppekeelega rühmades ning kelle emakeel ei ole eesti keel, võimaldatakse eesti keele õppimist. Lasteaias toimub eesti keele õpetamine alates 3 eluaastast järgmiselt:

Aiarühmades õpetab eesti keelt, eesti keele õpetaja alarühmades, 2 korda nädalas (rühm jagatakse kaheks alarühmaks). Koolieelikud saavad eesti keele tegevusi 3x nädalas. Üritused ja erinevad mänguliste tegevustega meelelahutused, mis oleks eesti keelega seotud, planeerivad ning viivad läbi muusika-ja liikumisõpetaja koostöös eesti keele õpetajaga. Eesti keele õpetaja initsieerib, koordineerib, korraldab projektiga seotud integratsiooniga, nende projektide elluviimist toetab juhtkond ning õpetajad.

Tehnoloogiaharidus

Tehnoloogiahariduse õppetöö toimub eesti keeles. Tehnoloogia vahendite kasutamine on eesmärgistatud ja täiskasvanu poolt juhendatud. Õppetegevust viiakse läbi seitsme rühmaga (iga rühm 2x nädalas). Tehnoloogia pädevuste hindamist lasteaias ei toimu. Tehnoloogiaõpetaja teeb koostööd rühmaõpetajatega, arvestab rühmade nädala- ja kuuplaanide teemadega ja koostab lähtuvalt teemale tegevuskava.

3. LASTE ARENGU EELDATAVATE TULEMUSTE KÄSITLEMISE KORD

Laste arengu analüüs ja hindamine on olulised laste iseärasuste tundma õppimiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu loomiseks, arengu toetamiseks ning edaspidise õppe- ja kasvatustöö planeerimiseks koostöös vanematega. Laste arengu hindamise aluseks on üldoskuste omandamine ning õppekava täitmine. Õpetajad jälgivad lapse arengut kohustusliku plaani alusel, igapäevase tegevuse, vabade mängude ajal, samuti aga ka spetsiaalselt korraldatud õpetaja poolt tegevuse ajal. Lapse arengut kirjeldab õpetaja lähtudes lapse isiklikest saavutustest, hinnates neid ning toetades lapse arengut, huvisid ning püüdlust hakkama saada tegevustega. Lapsi kaasatakse hindamisprotsessi selgitades välja tema arvamust ning fikseerides seda. Laste arengu hindamiseks on õppekavas välja töötatud tegevused vanuse lõikes. Laste arengu hindamine toimub kaks kord aastas. Iga lapse jaoks koostatakse õpetaja poolt koostöös spetsialistidega isiklik arengukaart.

Õpetajad läbivad vanematega arenguvestlused, mille käigus nad annavad vanematele tagasisidet nende laste edusammudest, arengutasemest; selgitavad välja, koostöös lapsevanematega, nende ootused lapse edaspidise arengu suhtes. Lapse arengu kirjeldamisel lähtub õpetaja lapse huvidest ning esikohale seab positiivsed tulemused. Enne arenguvestlust väljastab õpetaja vanematele tutvumiseks oodatavate arengutulemuste hindamislehe. Arenguvestluse käigus teeb õpetaja koostöös vanemaga arenguvestluse kokkuvõtte (sh lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes) ning dokumenteerib need. Mõlemate osapoolte poolt allkirjastatud dokumenti hoiab õpetaja lapse individuaalses arengumapis. Arenguvestluse kokkuvõtte on rühma arengukava analüüsi osa (Lisa 2). Vajadusel õpetaja planeerib ning viib läbi arenguvestlusi kaasates ka spetsialiste. Arenguvestlus võib toimuda nii õpetaja kui ka lapsevanema algatusel. Õpetajad tutvustavad vanematele püstitatud eesmärgid, laste arengu hindamise/käsitlemise põhimõtteid ning korda, igal õppeaastal, lastevanemate koosolekul. Hindamise ning arenguvestluse tulemused dokumenteeritakse ning säilitakse vastavuses isikuandmete kaitse seadusega.

Valmidus kooliks.

Koolivalmiduse hindamine toimub kord aastas, märtsikuus. Seda korraldavad õpetajad, õppealajuhataja, logopeed, muusika- ja liikumisõpetajad vaatluste ning vestluse põhjal. Kõigile lastele, kes läbisid lasteaias õppekava, väljastatakse koolivalmiduse kaart, mis sisaldab lapse arengu tulemusi. Koolivalmiduse kaarte täidavad õpetajad ELIIS.ee keskkonnas, koos spetsialistide ning juhtkonnaga. Koolivalmiduse kaarte allkirjastavad kõik kaardi täitmises osalenud isikud, kaasaarvates õpetajad, vanemad, direktor või allkirjastamiseks volitatud isik. Koolivalmiduskaart väljastatakse vanematele enne lapse äraminekut lasteaiast seoses kooli minekuga. Vt Lisa 1.

Lapse arengumapp (portfoolio)

Lapse arengumapp on lapse arengu jälgimiseks koostatud kogumik, mis aitab õpetajatel märgata lapse iseärasusi ning fikseerida need. Arengumappi koostavad õpetajad kaasates spetsialiste. Arengumapp on individuaalse arenguveestluse aluseks lapsevanemaga. Arengumapis on kõik dokumendid täidetud korrektselt (kuupäevad) näidates lapse arenemist (tuues esile tugevusi ja arengut toetavaid valdkondi ja muud olulist lapse kohta). Arengumapi koostamisel on oluline järjepidevus ning süstemaatilisus. Arengumapp täidetakse ja täiendatakse lasteaia kogu lapse koolieelsel perioodil. Vanematel on õigus tutvuda arengumapi sisuga. Mapi sisu on kaitstud isikuandmete kaitse seadusega.

Koostöö lastevanematega

Vähemalt kaks korda aastas toimub rühmas lastevanemate koosolek, mis protokollitakse. Koosolekul tutvustavad õpetajad vanematele lasteaia ning õpetajate töö printsiipe ning selgitavad välja vanemate ootused lasteaiale. Selleks täidavad vanemad iga aastaselt ankeete. Kevadisel koosolekul tutvustavad õpetajad vanematele saavutatud tulemusi ning samuti selgitavad välja vanemate edasisi ootusi. Lasteaia tegutseb hoolekogu, mille põhiülesandeks on jälgida õppe- ja kasvatustööd ning pedagoogide, valla- ning omavalitsuse, vanemate, lõpetajate, lasteaeda toetavate organisatsioonide tegevust ning toetada paremate tingimuste loomist õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks. Hoolekogu esindajaid, valivad rühma vanemad, rühmakoosolekutel. Hoolekogu tegutseb oma plaani järgi.

Kohustuslikud meetodid koostöös vanematega:

arenguveestlus – kord aastas

individuaalsed vestlused vanemate soovil

igapäevane infovahetus

kirjalikud teated infotahvilil

infovahetus e-keskkonnas (Gmail, ELIIS.ee, FB grupp jms).

infovahetus kodulehekülje kaudu, mis uuendatakse selleks volitatud inimese poolt.

rühmategevused vastavalt rühma ajakavale (peod, spordiüritused)

rahulolu uuring, mis toimub kord aastat kirjaliku ankeedi alusel

näitused ning konkursid.

Peamised printsiibid suhtlemises vanematega

Vanematele antakse tagasisidet lapse kohta. Lasteaia töötajad annavad lapse kohta tagasisidet positiivses võtme vormis. Negatiivse info edastamisel jälgitakse eetika, taktitunde ja usalduse reegleid. Informatsioon lapse arengust, tervisest, käitumisest edastatakse vanematele konfidentsiaalselt, ilma võõraste isikuteta. Infot lapse arengust ja käitumisest võivad edastada vanematele ainult direktor, õppealajuhataja või õpetaja.

Lasteaia traditsioonilised plaanid õppeaastaks

№	Tegevusala	Kuu	Vastutav isik
1.	Rühma e-päevikute täitmine, mööbli valimine vastavalt laste kasvule, ettevalmistus uueks õppeaastaks. Pedagoogilise nõukogu koosoleku ning rühmades vanemate koosolekute läbiviimine	september	Õppealajuhataja õpetajad
2.	Vanemate üldkoosoleku läbiviimine, rühma õppeaasta tegevuskava kirjutamine, laste arengu hindamine kõikide vanuste rühmades (arengukaartide täitmine).	oktoober	Õppealajuhataja õpetajad
3.	Pedagoogilise nõukogu koosoleku läbiviimine, rühmades koosolekute läbiviimine, õppekava täitmise kontrolli teostamine	november	Õppealajuhataja õpetajad
4.	Õppetegevuste vaatlus ja analüüs, e-päevikute täitmise kontroll.	sept-mai	Õppealajuhataja
5.	Pedagoogilise nõukogu koosoleku läbiviimine, rühmades vanemate koosolekute läbiviimine, õppekava täitmise kontrolli teostamine	jaanuar	Õppealajuhataja õpetajad
6.	Rühmade dokumentatsiooni kontrollimine, arenguvestlustega seotud dokumentatsiooni kontrollimine	veebruar	Õppealajuhataja õpetajad
7.	Pedagoogilise nõukogu koosoleku läbiviimine, enesehindamise lehtede täitmine, koolivalmiduse hindamine ja koolivalmiduskaartide täitmine (koolieelikute rühmades)	märts	Õppealajuhataja õpetajad

8.	Laste arengu hindamine kõikide vanuste rühmades (arengukaartide täitmine), enesehindamislehtede täitmine, avatud tegevuste külastamine	aprill	Õppealajuhataja õpetajad
9.	Pedagoogilise nõusoleku koosoleku läbiviimine, arenguestlusega seotud dokumentatsiooni kontrollimine, õpetajate rühma õppeaasta tegevuskava kokkuvõtete esitamine, vanemate üld- ja rühmak koosolekute läbiviimine.	mai	Õppealajuhataja õpetajad
10.	Õpetajate töö vastavalt suvisele graafikule. Õppekava ning päevarežiimi täitmise kontroll, õue tegevused ning jalutuskäigud (suvine õppetegevus).	Juuni Juuli august	Õppealajuhataja õpetajad

4. LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Üldoskused ja eeldatavad tulemused

ÜLDOSKUSTE ARENDAMINE LASTEL

Õppeesmärkide määramiseks erinevates õppe- ja kasvatustegevuse suundes on vaja tunda laste oskusi rühma tasemel. Seejuures peab teadma lapse füüsilise, vaimse ning sotsiaalse arengu taset; samas ka arvestada individuaalseid iseärasusi, lähtudes iga lapse arengu tempost ning tema vajadustest erinevatel arengu etappidel. Õppekavas eristatakse kolme üldoskuste rühma: mängulised, sotsiaalsed- ja enesekohased oskused ning tunnetus- ja õpioskused.

MÄNGUOSKUSED

Mängu käigus laps omandab ja kinnistab uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskuse arendamise põhimõtteks on lapse omaalgatuse märkamatu ja tasakaalustatud suunamine. Lasteaias väärtustatakse kõiki mänguliike ja –elemente (loovmäng, õppemäng, liikumismäng, õppemäng, rollimäng, lauamäng jne).

TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust otsida teavet, omandada teadmisi, oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

SOTSIAALSED- JA ENESEKOHASED OSKUSED

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda iseennast ja teisi, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest. Enesekohased oskused hõlmavad lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Eeldatavad üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade eesmärgede loomisel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (kuni 3 ja 3-aastane laps):

Oskused	Kuni 3- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none"> - lülitub mängudesse ühise mänguasjaga; - hakkab avaldama iseseisvust mängus; - tunneb rõõmu eakaaslaste suhtlemisest mängus; - hakkab järgida lihtsamaid mängureegleid
Tunnetus-ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none"> - leiab tegutsemisajendi, plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga; täiskasvanu suunab lapse tegevust kõne kaudu; - plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne vahendusel; - keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv; - tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega; - kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mälu pilte nii konstruktiivses mängus kui ka lihtsas rollimängus; - mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid; - on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada; - osaleb dialoogis; - jälgib lihtsaid lookesi ja eristab kogemusele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudest; - mõistab osaliselt lihtsamat kõnet ka ilma toetava vihjeta ning saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest; - rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi; - tal on ettekujutus arvamõistest ja värvuste nimetustest; - leiab võrdluse alusel asjades ühiseid ja erinevaid jooni ning nendevahelisi seoseid, kasutab info saamiseks keelt; - tema ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik; - omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning mudelite järgi õppimise kaudu; vajab oma tegevusele tagasisidet;

Sotsiaalsed oskused	- saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid;
Enesekohased oskused	- tal on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus; - väljendab tugevaid emotsioone, oma mina; - võib karta tundmatuid ja uusi asju; - tahab igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka täide viia; - tema enesekindlus on kõikuv; enesekindluse saavutamiseks vajab ta turvalisust, tinnustust, rutiini ja reegleid; - osaleb täiskasvanuga ühistegevustes; teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti; - jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on ta siiski omandihoidja; - loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos; tegutseb kontakti luues ja säilitades sihipäraselt; - algatab vestlust eri partneritega erinevatel teemadel; tajub, mida teised teavad ja mis on neile uus; - täidab igapäevaelu rutiini; - järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (4-aastane laps):

Oskused	4- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	- tunneb mängust rõõmu; - püüab rakendada mängudes oma teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast; - püüab võtta endale mängurolli täiskasvanute abil, täidab erinevaid mängutegevusi;

	<ul style="list-style-type: none"> - kasutab mängudes erinevaid vahendeid täiskasvanute abil; - teostab manipuleerimisvõtteid mänguasjadega või asendusesemetega;
Tunnetus- ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none"> - oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseta, kuid täiskasvanute toel; - plaanida oma tegevust täiskasvanute abil; - hangib tänu keeleoskusele uut teavet; tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on; - tutvub mõistatuste ja lihtsamate piltlike võrdlustega; - püüab järgida lihtsaid reegleid; - huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas; - osaleb ühistegevuses ning teeb koostööd teiste lastega; konstrueerib, osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes; - liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi; keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu; - saab aru arvamõistest; huvitub tähtedest; - omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu;
Sotsiaalsed oskused Enesekohased oskused	<ul style="list-style-type: none"> - väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele; - tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal enda suutlikkusest realistlikku ettekujutust; - saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt; vajadusel palub appi), tal on kujunenud tualetiharjumused; - teab oma nime, vanust ja sugu ning märkab soolisi erinevusi; - seab endale mõningaid eesmärke ja täidab neid; - väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu; - püüab vahel teisi abistada ja lohutada; tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest;

	<ul style="list-style-type: none"> - osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega; - arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhivad täiskasvanud; - saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning püüab järgida neid igapäevases suhtluses; - kujuneb esimesed sõprussuhted.
--	--

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (5-aastane laps):

Oskused	5- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none"> - võtab osa ühismängudest; - järgib mängureegleid; - tunneb mängust rõõmu; - võib täita mängudes erinevaid rolle; - püüab arendada sisu loovmängus; - püüab kasutada mängudes erinevaid vahendeid;
Tunnetus- ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none"> - tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi; - reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides ja korraldades kasutama sisekõnet; - tegutseb koos teistega; teda motiveerivad tegevused eakaaslastega; - tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid; - konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte; - osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes; - räägib esemetest, mis pole kohal, ja olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib; - keskendub huvipakkuvale tegevusele 15-20 minutit; - oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;

	<ul style="list-style-type: none"> - eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistusastmest; - tal on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest; - omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme; - kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiitiivselt lihtsamaid meeldejätmise vise (mälustrateegiaid);
<p>Sotsiaalsed oskused</p> <p>Enesekohased oskused</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid; - väljendab oma emotsioone ja räägib nendest; - suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt ning orienteerub oma suutlikkuses; - suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest; - on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut; - imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere; - eelistab sootüübilisi mängu; - naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegevust; teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab; - aktseptib reegleid, kogemusi ja muutusi; jälgib reeglite täitmist teiste pool; kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada verbaalselt; - oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte täiskasvanute toel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (6-aastane laps):

Oskused	6- aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb mängust rõõmu on suuteline mängule keskenduma; - mängib rollimänge, kooskõlastab oma tegevuse teiste tegevustega; - iseseisvalt annab rollid mängus, arendab erinevaid süžeid; - hakkab huvi tundma tunnetusmängude vastu; - valmissisuga mängudes saab aru mänguülesannetest, järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;

	<ul style="list-style-type: none"> - nimetab lemmikmängud, tutvustab lastele neid; - kasutab mängudes erinevaid vahendeid;
Tunnetus- ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none"> - plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärgid ning üritab alustatud tegevused lõpetada; - suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20-30 minutiks; - kasutab kujutlusi luues ja tegevusi planeerides sisekõnet; - kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks; - järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid selgitada; - kasutab sidusat kõnet, tema dialoog on suunatud rohkem iseendale; - osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes; - saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilisest järjestusest; - kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudes kui ka sarnases olukorras; - kasutab uute teadmiste omandamisel meeldejätmise strateegiaid juhuslikult, teadvustab kordamise vajadust;
Sotsiaalsed oskused Enesekohased oskused	<ul style="list-style-type: none"> - tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestluses; - seab endale eesmärgid ja üritab neid ellu viia; - on oma tegevustes orienteeritud tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele; - eelistab omasoolisi mängukaaslasi; kujunevad sõprussuhted; - suudab lühikest aega ilma täiskasvanu kontrollita rühmas mängida ning teha koostööd omal viisil; - järgib mängudes ja tegevustes reegleid, eriti nende täitmist teiste poolt; - järgib sotsiaalset rutiini.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemused (7-aastane laps):

Oskused	7- aastase lapse eeldatavad tulemused
---------	---------------------------------------

Mänguoskused	<ul style="list-style-type: none"> - tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma; - rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast; - algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu; - täidab mängudes erinevaid rolle; - järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; - suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; - tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus; - kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
Tunnetus- ja õpioskused	<ul style="list-style-type: none"> - saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; - mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; - tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi; - kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni; - tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi; - suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada; - rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel; - kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist;
Sotsiaalsed oskused	<ul style="list-style-type: none"> - püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; - tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu; - hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise; - osaleb rühma reeglite kujundamisel; - oskab teistega arvestada ja teha koostööd;

	<ul style="list-style-type: none"> - loob sõprussuhteid; - saab aru oma-võõras-ühine tähendusest; - teeb vahet hea ja halva käitumise vahel; - mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; - järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; - selgitab oma seisukohti;
Enesekohased oskused	<ul style="list-style-type: none"> - suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada; - kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi; - oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele; - algatab mängu ja tegevusi; - tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest; - teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda; - saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused; - kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

Laste üldoskuste kujundamisel lasteaia Rukkilille õpetajad:

hindavad last sellisena nagu ta on, toetavad teda ning ergutavad teda;

näitavad lapsele oma käitumise ning tegevustega õigeid käitumismudeleid;

toetavad laste õppimist mängu kaudu;

toetavad iga lapse individuaalsust.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE SUUNAD

Laste tegevused valdkonniti on toodud järgnevas tabelis:

Valdkond	Õppe- ja kasvatustegevused
Mina ja keskkond	Suhtlemine, vestlemine, kõnelemine, katsetamine, võrdlemine, rühmitamine, modelleerimine, õppe- ja rollimängude mängimine, toiduvalmistamine, liiva- ja veemängude mängimine.
Keel ja kõne	Kuulamine, suhtlemine, vestlemine, kõnelemine, sõnavara arendamine, hääldamine, jutustamine, lugemine, kirjutamine, lavastamine, loov-ja rollimängude mängimine, toiduvalmistamine, õppemängude mängimine.
Matemaatika	Vaatlemine, suuruste võrdlemine, hulkade võrdlemine, rühmitamine, järjestamine, loendamine, orienteerumine, modelleerimine, laua-ja õppemängude mängimine, ehitusmängude mängimine, toiduvalmistamine, liiva- ja veemängude mängimine.
Kunst	Vaatlemine, vestlemine, loomine, kujundamine, väljendamine, voolimine, maalimine, joonistamine, meisterdamine, voltimine, toiduvalmistamine, liiva-ja veemängude mängimine.
Muusika	Laulmine, muusika-ja loodushäälte kuulamine, muusikaliste ja laulumängude mängimine, fantaasialiikumine, rütmiline liikumine, rütmimängude mängimine, tantsimine, muusika kujutamine joonistustes, rütmi-ja lihtsatel viisipillidel mängimine, laulu saateks liigutuste tegemine, mängitamismängude mängimine.
Liikumine	Liigutuste asendite õppimine, liikumisviiside õppimine, liikumisvahendite käsitlemine, sportlik-arenduslik liikumine, tasakaalu, reaktsioonivõimet ja rütmitunnet arendav liikumine, ruumis orienteerumise oskust arendav liikumine, liiklemine, liikumismängude mängimine.

Eesti keel kui teine keel	Kuulamine, suhtlemine, vestlemine, kõnelemine. Eesti kultuuri tutvustamine, sõnavara arendamine, lavastamine, loov- rollimängude mängimine, toiduvalmistamine, õppemängude mängimine, toiduvalmistamine, liikumismängude mängimine, muusikaliste laulumängude mängimine.
Tehnoloogiaharidus	Kuulamine, suhtlemine, vestlemine, kõnelemine. Digivahendite kasutamine, Eesti kultuuri tutvustamine, sõnavara arendamine, õppemängude mängimine, liikumismängude mängimine, muusikaliste laulumängude mängimine.

5.1 KÕNE JA KEEL

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks on, et laps:**

- 1) tuleb toime igapäevases suhtlemises;
- 2) kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- 3) tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Sisu:

Keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika; suhtlemine, jutustamine ja kuulamine; lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel; peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga; suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute

koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;

mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Valdkond Keel ja kõne lapse arengu eeldatavad tulemused

1, 5 - 2-aastane

Laps harjutab lihtsamaid sõnu hääldada/kordama.

Laps kuulab huviga ilukirjanduslike tekste ning võtab aktiivselt osa.

Laps mõistab sõnu, mis on seotud tema ümber olevate inimeste vanuse ja sooga (poiss, tüdruk, vanaema, vanaisa, tädi, onu jne).

2 - 3-aastane

Laps teeb kaasa erinevates käe- ja sõrmemängudes, rollimängudes.

Laps osaleb õppetegevustes kasutatavates muinasjuttudes, laua teatrites, piltide vaatamises jms.

Laps on kaasatud erinevatesse suhtlemise vormidesse: vastab täiskasvanute ja kaaslaste küsimustele, vestleb kaaslaste ja täiskasvanutega.

Laps kuulab ette loetavat eakohast ilukirjandust, oskab vastata küsimustele: kes? Mis? Kus? Kellel?

Laps harjutab kõne hääldust, nime-, omadus ja tegusõnade abil laieneb ja rikastub lapse sõnavara.

3 - 4-aastane

Suhtlemine

Laps algatab ise suhtlust.

Laps suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega ühistegevustes.

Laps kommenteerib enda ja kaaslaste tegevusi.

Laps kuulab sisult ja keeleliselt jõukohaseid etteloetud tekste.

Laps kasutab kõnes õigesti ma- ja ta- tegevusnime.

Grammatika

Laps kasutab kõnes lihtlauseid.

Laps kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid (sidesõnad ja, aga).

Laps kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid).

Sõnavara

Laps kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu (hommik, päev, õhtu, öö).

Kirjalik kõne

Laps eristab sõnas algushäälikut.

Laps tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti.

Laps matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliatsiga.

4 - 5-aastane

Suhtlemine

Laps algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, nt vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal.

Laps kasutab rollimängus erinevat informatsiooni ja hääletugevust.

Laps kasutab õigesti viisakusväljendeid.

Laps kirjeldab täiskasvanu abiga pilti ja pildiseerial kujutatud sündmust.

Laps loeb peast kuni neljarealisi liisusalme/luuletusi.

Grammatika

Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.

Kasutab kõnes nud- ja tud- kesksõnu (nt söödud – söönud).

Kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid (suur-suurem-kõige suurem).

Kasutab kõnes õigesti enamikku nimisõna käändevorme mitmuses (ilusatel lillel).

Sõnavara

Laps kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (nt lühike-pikk, must- puhas).

Laps kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (tuttmüts, kelgumägi) ja tuletisi (täpiline, laulja).

Laps mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liignimetusi (nt kuusk, kask – puud; tuvi, kajakas – linnud).

Hääldamine

Laps kasutab oma kõnes õigesti 3-4- silbilisi tuttava tähendusega sõnu.

Kirjalik kõne

Tunneb kuulates ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikühendites).

Kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne (osutab piltidele, küsib, parandab ettelugejat tuttava teksti puhul).

Kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (nt oma nime).

5 - 6-aastane

Suhtlemine

Räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta (nt kus sa elad? Kas sul on lapsi?).

Laps annab edasi kuuldud teksti (nt muinasjutu) sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelaste käitumist täiskasvanusuunavate küsimuste abil.

Laps kasutab õigesti aja- ja ruumisuheid väljendavaid sõnu (nt vahel, kohal, otsas/ varem, hiljem, enne, pärast).

Grammatika

Kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme (saab lauljaks, jookseb kivini).

Sõnavara

Laps kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu eile, täna, homme.

Laps kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu (nt veereb-veeretab; sõidab – sõidutab).

Laps nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõna (nt lilled: tulp, roos).

Hääldamine

Hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu (nt taburet, banaan, diivan, šokolaad).

Kirjalik kõne

Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

Määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, sõna sees) häälikuühendita sõnas. Nt: muna, kana, nina, mesi jne.

6 - 7-aastane

Suhtlemine

Laps tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel.

Laps arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga (kauplus, kirik, tänav jne.).

Laps saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida.

Laps jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, andes edasi põhisisu ning olulised detailid.

Laps suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda ja vahendab ka oma tundeid.

Laps valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada (vihm+vari jne.).

Grammatika

Laps kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvorme ainsuses ja mitmuses.

Laps kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid.

Sõnavara

Laps selgitab kuuldu kujundlike väljendite (tuul ulub, kevad koputab aknale) tähendust oma sõnadega ja/või toob enda kogemusega seotud näiteid.

Laps kasutab kõnes mõningaid abstraktse tähendusega sõnu (nt tundeid, vaimset tegevust tähistavaid sõnu mõtlen, arvan, julge, lahke).

Laps kasutab kõnes inimesi ja inimese tegevust iseloomustavaid sõnu.

Hääldamine

Laps hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid.

Kirjalik kõne

Laps tunneb tähti ja veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu.

Laps tunneb kirjapildis ära mõned sõnad.

Laps kirjutab joonistähtedega 1-2- silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega.

Eristab häälikuühendita sõnas kuulmise järgi teistest pikemat häälikut

5.2 MINA JA KESKKOND

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks on, et laps:**

- 1) mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- 2) omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- 3) väärtustab nii eesti kui ka teiste rahvuste kultuuritraditsioone;
- 4) väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ja ohutult;
- 5) väärtustab loodust ja keskkonda hoidvat ning säästvat mõtteviisi;
- 6) märkab nähtusi ja muutusi looduses;

Sisu:

- 1) **sotsiaalne keskkond** - mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid, tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha, ohuallikad ning ohutu käitumine;
- 2) **looduskeskkond** - kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- 3) **tehiskeskkond** - ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;

suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ja aistingute abil: vaadeldes, nuusutades, maitstes, kompides, kuulates helisid;

lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust.

suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis märgatu kohta küsimusi esitama, küsimustele vastuseid leidma ning märgatust ja kogetust järeltõlgima; suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Valdkond Mina-ja keskkond lapse arengu eeldatavad tulemused

1,5 - 2-aastane

Laps eristab ja püüab nimetada järgmised esemed, nähtused: kivi, liiv, vihm, lumi, päike;

Laps mõistab esemete tunnuste nimetusi nagu värv (punane, sinine, kollane, roheline), suurus (suur, väike), maitse (magus, hapu, kibe), välistunnused (puhas, must).

2 - 3-aastane

Laps õpib tundma kodu- ja metsloomi ning nende poegi. Loomade elus lihtsamate faktide õppimine (kus elab, mida sööb, iseloomulikud jooned, näiteks, lehm annab piima jne), loomade kehaosade tundmaõppimine;

Laps tutvub levinumate putukatega (sipelgas, mesilane, liblikas jne), nende elus lihtsamate faktidega (mesilane toodab mett jne), tunneb ära putukad välimuse järgi, õpib suhtuma putukatesse hoolivalt.

Laps tutvub öö ja päeva mõistetega.

Laps tutvub ilmanähtustega: vihm, lumi, tuul.

Laps tunneb ära Eestis levinumat 3-4 puu ja/või lille;

Laps õpib nimetama ja leidma enamlevinud puu-, juurviljad, marjad ja seemed

Aastaaegade tundmaõppimine: laps tutvub aastaaegade tunnustega, eristab aastaaegaid.

3 - 4-aastane

Sotsiaalne

Laps ütleb küsimise peale oma ees- ja perekonna nime.

Vanust küsides laps vastab oma ea aastate arvuna või näitab sõrmedel.

Laps vastab õigesti küsimusele, kas ta on poiss või tüdruk.

Laps nimetab pereliikmeid.

Laps vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta.

Laps nimetab küsimisel oma rühma nime.

Laps leiab oma koha (tooli, kapi, voodi, käterätiku) rühmas.

Laps nimetab küsimisel pereliikmete koduseid toimetusi.

Laps matkib ettenäitamisel lihtsamaid töövõtteid (nt. põranda pühkimine)

Laps nimetab riigi nime, kus ta elab.

Laps nimetab tähtpäevi oma peres.

Meeldetuletamisel laps tänab, palub, tervitab ja jätab hüvasti.

Küsimisel laps selgitab, miks ei tohi kellelegi haiget teha.

Küsimisel laps selgitab, kes on sõbrad.

Laps oskab andeks paluda.

Laps nimetab puhtuse jaoks vajalikke esemeid (seep, vesi, käterätik).

Laps teab miks enne sööki ja peale WC-s käimist peab käsi pesema.

Laps teab hammaste hooldamise vahendeid ja vajalikkust.

Laps nimetab erinevaid kehaosi.

Laps nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud.

Laps teab, et jalgrattaga sõitmisel tuleb kanda kiivrit.

Laps teab helkuri kandmise vajadust.

Laps teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole.

Laps teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis.

Laps teab mõisteid *sõidutee* ja *kõnnitee*.

Looduskeskkond

Laps tunneb rõõmu looduses (õues) viibimisest.

Laps oskab osutamise korral nimetada metsa, muru, lille, puud.

Laps nimetab tuttavaid puu- ja köögivilju (n: õun, pirn, kartul, porgand, kurk, tomat).

Laps oskab küsimise korral iseloomustada ööd ja päeva.

Laps oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi (nt. vihma sajab, päike paistab, taevast on pilved, tuul puhub).

Laps selgitab küsimisel, et lumi ja jää muutuvad sulades veeks.

Laps teab kuidas inimene saab talvel loomi aidata.

Laps oskab põhjendada, miks praht visatakse prügikasti.

Tehiskeskkond

Laps nimetab maja osi.

Laps tunneb ära oma kodu.

Laps nimetab esemeid, mis on valmistatud puidust, plastmassist.

4 - 5-aastane

Sotsiaalne

Laps paneb iseseisvalt oma riided ettenähtud kohta.

Laps osaleb oma mängu- ja töökoha korrastamisel.

Laps ütleb küsimisel oma pereliikmete eesnimed.

Laps nimetab küsimisel pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas.

Laps nimetab küsimisel rühmakaaslaste, õpetajate ja õpetajaabi nimesid.

Laps teab ja kirjeldab erinevaid elukutseid nende tegevuse alusel (nt pagar küpsetab saia, arst ravib haiget).

Laps nimetab küsimisel, kelle poole abi vajades tuleks pöörduda (nt. haigus-arst, tulekahju- tuletõrje).

Laps teab oma rahvust ja keelt.

Laps teab oma kodumaa sümboleid (lipp, lill, lind).

Laps kirjeldab tähtpäevade tähistamist oma peres.

Laps järgib iseseisvalt põhilisi viisakusreegleid.

Laps põhjendab lihtsamate lauakommete vajalikkust.

Laps nimetab oma emotsioone.

Laps lohutab omaalgatuslikult kaaslast.

Laps kirjeldab inimeste erinevust (nt kasv, juuksed).

Laps oskab leppida.

Laps nimetab tegevusi, mis on tervisele kasulikud (tervislik toitumine, piisav kehaline aktiivsus, piisav uni ja puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted).

Laps nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).

Laps nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev.

Laps teab, kust pärinevad igapäevased toidained (kohupiima saame piimast, leiba teraviljast - rukkist jne).

Laps teab kohti, tegevusi ja aineid, mis võivad olla ohtlikud (nt. trepp, rõdu, aken, kuum toit/vedelik, veekogud, jääle minek, mängimine tänaval, ehituspaikades, ujumine täiskasvanu järelvalveta, rattasõit kiivrita, tuli, ravimid, terariistad, kemikaalid, elekter).

Laps selgitab, miks võõrastega ei tohi kaasa minna.

Laps teab liiklusvahendeid ning eriotstarbelisi sõidukeid ja nende ülesandeid.

Laps teab, et reeglid on vajalikud ohutuse tagamiseks.

Looduskeskkond

Laps oskab nimetada oma kodukoha veekogu.

Laps teab 1-3 putukat ja nende elupaiku: mesilane ja mesilastaru, sipelgas ja sipelgapesa.

Laps oskab nimetada tuttavaid loomi, kirjeldada nende välimust ja öelda, kus nad elavad.

Laps ütleb, mida puu- ja köögiviljadest valmistada saab.

Laps eristab okaspuid lehtpuudest.

Laps teab, et joogivett ja elektrit tuleb kokku hoida (kustutada toast lahkudes tuli).

Laps nimetab kodus kasutatavaid kodumasinaid (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm) ning teab nende otstarvet.

Laps teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, õhku ja toitu.

Tehiskeskkond

Laps nimetab erinevaid ruume lasteaias ning teab nende otstarvet.

Laps oskab nimetada maja ehituseks vajalikke materjale.

5 - 6-aastane

Sotsiaalne

Laps oskab ennast tutvustada.

Laps põhjendab mängu-või töökoha korrastamise vajadust.

Laps paneb märjad riided ise kuivama.

Laps korrastab oma isiklike esemete hoiukoha (kapp, riiul)

Laps jutustab oma vanavanematest.

Laps kirjeldab oma kodu.

Laps ütleb küsimisel oma kodukoha nime.

Laps nimetab lasteaia nime, kirjeldab lasteaia asukohta.

Laps teab rühma häid tavasid.

Laps selgitab vestluses enimtuntud ametite (arst, tuletõrjuja, õpetaja jne.) vajalikkust.

Laps nimetab Eesti lipu värvid, rahvuslinnu ja – lille.

Laps nimetab Eesti rahvustoite, mida ta on ise söönud (nt. kama, hapukapsad).

Laps kirjeldab tähtpäevade tähistamist oma lasteaias või kodus (nt. tarkuse-, isadepäev, jõulud, kolmekuninga-, sõbra-, emakeele-, emadepäev) ja teab nende tähistamise vajalikkust.

Laps järgib iseseisvalt laulakombeid.

Laps märkab kaaslast ning vajadusel ja võimalusel abistab.

Laps toob välja kaaslaste positiivseid omadusi.

Laps teab nimetada erivajadustega inimestele vajalikke abivahendeid (ratastool, kaldteed, prillid, vaegnägemine - valge kepp, kuuldeaparaat) ja nende vajalikkust.

Laps selgitab miks igal lapsel on oma hügieenitarbed (kamm, hambahari, käterätik).

Laps selgitab miks peab ennast pesema ja kammima.

Laps teab miks tekib hambakaaries (hambaaugud).

Laps teab, et piimahambad asenduvad jäävhammastega.

Laps teab taldrikureegli põhimõtet (pool taldrikust on täidetud köögiviljaga, veerand teraviljaga, veerand liha või kalaga).

Laps selgitab küsimisel, milleks on vajalikud silmad, kõrvad, nina, suu (meeleelundid; nägemine, kuulmine, haistmine, maitsmine).

Laps nimetab hädaabinumbri 112 ja simuleerib selle kasutamist.

Laps tunneb mõnda liiklusmärki.

Laps teab rulluiskude ja rulaga sõitmise nõudeid (kiiver, põlve- jaküünarnukikaitsmed, ohutud paigad).

Laps teab valgusfoori värvide tähendust.

Looduskeskkond

Laps teab, miks mõned linnud lendavad soojale maale.

Laps teab tuntumaid paiga- ja rändlinde.

Laps nimetab aastaajad ja kirjeldab nende tunnuseid.

Laps oskab nimetada inimeste tegevusi erinevatel aastaegadel.

Laps nimetab muutusi looduses erinevatel aastaegadel (lehed langevad, lompidele tuleb jää, lumi sulab jm).

Laps selgitab, kelle jaoks on akna taga pesakast ja kuidas saab inimene lindude ja loomade eest hoolitseda erinevatel aastaegadel.

Laps teab kodumasinate ohte ja et katkine kodumasin tuleb viia Jäätmejaama.

Laps teab asjade säästliku kasutamise vajalikkust (tarbetud ostud, raiskamine) ja prügi sorteerimise vajalikkust.

Tehiskeskkond

Laps kirjeldab oma kodumaja.

Laps oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust (kauplus, juuksur, polikliinik, pank, apteek, kingsepatöökoda, raamatukogu jm).

6 - 7-aastane

Sotsiaalne

Laps kirjeldab ennast, enda omadusi ja huve.

Laps teab oma pereliikmeid ja lähisugulasi (onu, tädi).

Laps kirjeldab oma pere traditsioone.

Laps kirjeldab oma kodukohta.

Laps ütleb küsimisel oma koduse aadressi.

Laps nimetab lasteaia töötajate ameteid (nt. kokk teeb süüa).

Laps on tuttav lasteaia traditsioonide ja kodukorraga.

Laps teab kooli kui õppimise kohta.

Laps kirjeldab lasteaia ja kooli erinevusi.

Laps viib ettevõetud tööd (lauakatmine, pliiaitsite teritamine, ümbruse korrastamine) lõpule.

Laps selgitab töölkäimise vajadust ja raha otstarvet.

Laps nimetab Eesti riigisümboleid (lipp, hümn, vapp, paekivi).

Laps oskab kaardil näidata oma kodukohta.

Laps teab Eesti lähinaabreid (Läti, Soome, Rootsi, Venemaa).

Laps teab Eesti Vabariigi presidendi nime.

Laps oskab nimetada teisi keeli ja rahvusi.

Laps nimetab eesti rahvatraditsioone.

Laps oskab nimetada riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone (Eesti Vabariigi aastapäev, Võidupüha) ja teab, etsiis heisatakse riigilipp.

Laps oskab käituda kõikjal viisakalt - kaupluses, teatris, kirikus, kalmistul jne.

Laps räägib oma tunnetest.

Laps julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik.

Laps mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused.

Laps oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku.

Laps teab, kuidas ohutult käituda.

Laps kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist.

Laps järgib isiklikku hügieeni, hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid (pestes hambaid õigesti jne).

Laps selgitab, mis on südame, aju ja kopsude kõige tähtsam ülesanne ning teab, millised tegevused aitavad neid hoida tervena.

Laps selgitab, kuidas tegutseb, kui on eksinud linnas/maal/metsas.

Laps kirjeldab lihtsamaid esmaabi võtteid.

Laps kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukordades kodus, veekogul, liikluses (vette kukkumine, läbi jää vajumine, tulekahju, põletus, teadvuseta või raskelt vigastada saanud kaaslane).

Laps teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga õuealal sõita.

Laps teab, kuidas käituda ühissõidukist väljudes.

Looduskeskkond

Laps kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi.

Laps nimetab põhja- ja lõunamaa loomi.

Laps oskab nimetada aia- ja metsamarju (nt. mustikas, maasikas, pohl, sõstar, tikker), puid: nt. õuna-, pini-, kirsipuu, toomingas, pihlakas, tamm jm).

Laps oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi ajatsüklites: öö-päev, nädal, aastaring.

Laps oskab nimetada inimeste iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (seemnete külvamine, taimede istutamine, põldude kündmine, rannas päevitamine, veekogudes ujumine, jalgrattaga sõitmine, lehtede riisumine, suusatamine jne).

Laps oskab nimetada loomade iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (ehitavad pesa, toidavad poegi, talveuni jm).

Laps selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest.

Laps suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt.

Laps mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale.

Laps selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld, ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad.

Tehiskeskkond

Laps teab nimetada kodukohale olulisi ehitisi (mõis, kirik, veski).

5.3 MATEMAATIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Sisu:

Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine; suurused ja mõõtmine; geomeetrilised kujundid; orienteerumine ajas ja ruumis.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;

harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;

seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;

suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);

toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise,

võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Valdkond Matemaatika lapse arengu eeldatavad tulemused

1,5 - 2-aastane

Laps paneb ühe kuubiku teise peale, mõistab sõnu: *võta, tee, pane, maja*; ehitab maja kahest erineva suurusega kuubikust.

Laps teeb erinevusi kuubikute vahel, nende suuruse järgi, mõistab sõnu *suur, väike*;

Laps paneb kuubikud kokku, kitsa või laia poolega.

2 - 3-aastane

Laps saab aru mõistetest *vähe – palju*; mõistete: *suur, väike, pikk, lühike, kõrge, madal* mõistmine ja kasutamine

Laps oskab esemeid sorteerida suuruse, värvi, tüübi järgi (makaronide, nõöptide, suurte ja väikeste esemete abil)

Laps saab hakkama puslede või osadeks lõigatud piltide kokkupanemisega (2-4 detaili)

Laps saab hakkama torni ehitamisega kuubikutest, topsikutest. Kuubikute, klotside asetamine erinevates kombinatsioonides.

Laps saab aru mõistetest: *püsti, pikali*. Klotside abil klotsi asendi määramine (püsti, pikali);

Laps eristab põhivärve (punane, roheline, sinine, kollane).

3 - 4-aastane

Laps otsustab, kas nimetatud ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.

Laps rühmitab esemeid ühe tunnise abil (nt. kuju, värvus).

Laps loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.

Laps sõnastab loendamise tulemuse.

Laps võrdleb kahte eset suuruse (suurem-väiksem), pikkuse (pikem-lühem), laiuse (laiem-kitsam) järgi ja kasutab mõisteid.

Laps eristab kompimise – veeretamisega ümmargusi ja kandilisi esemeid sh. eristab ringi, ruutu ja kolmnurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast, õuest ja tänavalt.

Laps leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid.

Laps eristab hommikut ja õhtut (kirjeldab tegevusi).

Laps eristab ööd ja päeva ning matkib iseloomulikke tegevusi mängus.

Laps teab mõisteid üleval- all, ees-taga, kõrval, kohal, sees.

Laps tunneb ja nimetab kõiki põhivärve (punane, kollane, roheline, sinine).

4 - 5-aastane

Laps võrdleb esemete hulka paaridesse seades ning osutab, mida on *rohkem kui, vähem kui*.

Laps loendab 6 piires ja oskab leida vastava arvu esemeid.

Laps tutvub arvudega 10ni.

Laps järjestab 3 eset kõrguse (kõrgem – madalam), suuruse, pikkuse, laiuse ja paksuse järgi.

Laps eristab ringi, kolmnurka, ruutu ja ristkülikut ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast ja õuest.

Laps tunneb mõisteid ümmargune ja kandiline.

Laps leiab ja nimetab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid.

Laps eristab ja määrab hommikut ja õhtut (kirjeldab tegevusi).

Laps eristab ööd ja päeva ning matkib iseloomulikke tegevusi mängus.

Laps kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes.

Laps tunneb ja nimetab roosat, oranž, lillat, must, valget, pruuni.

Laps võrdleb heledamaid ja tumedaid värvitoone.

5 - 6-aastane

Laps oskab moodustada ja võrrelda hulki *suuruse, kuju ja värvi* järgi ja nimetada (3- 5) eseme ühist tunnust.

Laps loendab 12 piires.

Laps tunneb numbreid 1-10 ja oskab leida vastava arvu esemeid.

Laps oskab nimetada antud arvule eelnevat/järgnevat arv.

Laps võrdleb arve (*on suurem kui, on väiksem kui*).

Laps leiab vaadeldavatest objektidest silma järgi suurema-väiksema (küsimuse põhjal).

Laps mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöör vms).

Laps koostab mustreid ja laob pilte kujunditest.

Laps rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse vm järgi.

Laps leiab etteantud kujundi järgi erinevate geomeetriliste kujundite hulgast kõik samasugused kujundid.

Laps oskab nimetada erinevaid ööpäevaosi (hommik, päev, õhtu, öö) ja teab nende järjekorda.

Laps kirjeldab tegevusi ja sündmusi eile, täna, homme.

Laps oskab nimetada nädalapäevi ja teab nende järjestust.

Laps määrab vasakut ja paremat poolt.

6 - 7-aastane

Laps määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (suurus, värvus, kuju)

Laps oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*.

Laps teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu.

Laps teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada.

Laps liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb ja kasutab sümboleid +, -, =

Laps koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi.

Laps järjestab kuni 5 eset suuruse järgi (*pikkus, laius, kõrgus*).

Laps eristab raha- ja mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm ja teab, kuidas ja kus neid kasutatakse).

Laps järjestab esemed raskuse (2 eset) järgi.

Laps leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu, kera, kuubi ja kirjeldab neid.

Laps nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja –päeva.

Laps oskab öelda kellaaega täistundides.

Laps rühmitab esemeid, nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi, kasutades õigesti mõisteid enne-praegu, hiljem- varem, noorem-vanem.

Laps orienteerub paberil (üleval, all, keskel, äärel, nurk, vasakul, paremal), õuealal ja ruumis.

5.4 KUNST

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- 5) kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;

6) vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Sisu: kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul; kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine; tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine; kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;

suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;

kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;

arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud

küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;

julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;

viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;

suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödese tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Valdkond Kunst lapse arengu eeldatavad tulemused

1,5 - 3-aastane

Laps tutvub kleepetööga: liim, pintsel

Laps teeb väikesed kollektiivsed töid õpetaja abil, on huvitatud koostööle õpetaja ning teiste lastega.

Laps kasutab töös erinevaid tehnikaid: vatitikkudega, tangudega jne;

Laps harjutab joonistamist (jooned ja täpid). Pliiatsi ja pintsli kasutamine.

Laps harjutab voolimist, “vorstikesed, pallid”, voolib tuttavaid esemeid/asju.

3 - 4-aastane

Kujutamine ja väljendamine

Laps kujutab tuttavaid asju, nähtusi, lähedasi inimesi ja nimetab, mida kujutab.

Laps teab värvuste nimetusi ja kasutab neid oma töödes.

Kujundamine

Laps lisab suunamisel valmivale kunstiteosele iseloomulikke detaile.

Laps laob 3-4 tuttavast geomeetrisest kujundist esemeid/ loomi.

Laps vajutab templitega erinevatele pindadele jäljendeid.

Meisterdamine

Laps oskab juhendamisel pindasid liimistada.

Laps kortsutab paberit,

Laps rebib paberist ribasid, tükke.

Laps puistab liimiga kaetud paberile paberitükke, seemneid.

Laps asetab alusele ja surub kinni liimistatud kujundid.

Laps voldib paberi pooleks.

Voolimine

Ettenäitamisel laps muljub, näpistab, rullib, veeretab (savi, plastiliin) voolimismaterjale.

Laps surub pulga või sõrmega pehmesse materjali auke, jooni, täppe.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Laps vaatleb pilte, näidistöid, raamatuillustratsiooni, osutab enda jaoks olulistele objektidele, nähtustele ja nimetab neid.

Joonistamine

Laps tõmbab erineva kujuga ja suunaga (kaarjaid) jooni.

Laps hoiab juhendamisel õigesti pliiatseid ja kriite.

Maalimine

Laps tunneb põhivärve.

Laps eristab heledaid ja tumedaid toone.

Laps võtab juhendamisel pintsliga värvi ja loputab pintslit vees.

4 - 5-aastane

Kujutamine ja väljendamine

Laps väljendab end kunstitöodes isikupäraselt.

Laps kujutab asju, objekte, inimesi loomutruult.

Laps nimetab heledamaid ja tumedamaid värvitoone.

Laps suhtub heasoovlikult kaaslaste töödesse.

Laps paigutab esemeid kunstitööl suurussuhetest lähtuvalt.

Kujundamine

Laps kaunistab mitmesuguseid etteantud ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid/kaarti.

Laps oskab vestelda oma töö põhjal.

Laps koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba.

Meisterdamine

Laps kasutab juhendamisel eesmärgipäraselt liimi ja kääre.

Laps hoiab kääre õigesti käes ja kasutab neid ohutult.

Laps lõikab paberist kujundi/ riba etteantud joont mööda.

Laps kasutab suunamisel rebimistehnikat.

Laps ühendab ettenäitamisel erinevaid materjale (looduslik materjal+paber, suled+paber jne).

Voolimine

Laps tunneb rõõmu erinevate vormide loomisest (savi, liiv, lumi) ja lihtsalt muudetavast, vormitavast materjalist.

Laps vajutab ümarvormi pihkude või sõrmede vahel õhemaks, pigistab ja venitab seda.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Laps kasutab raamatuillustratsioone, fotosid ja kunstiteoseid (sh skulptuure) oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi.

Annab oma tööle hinnangu ja põhjendab oma arvamust.

Joonistamine

Laps värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda.

Laps kasutab joonistusvahendeid liigse surveta.

Laps kujutab tasapinnal ümarat, ovaalset ja nelinurkset vormi.

Laps kujutab äratuntavalt elusolendeid, sh. inimest.

Maalimine

Laps kasutab värve kogu pildi pinna ulatuses.

Lapsel kinnistub põhivärvide tundmine.

Laps kasutab juhendamisel erinevaid pintslisi (otsa, külge).

Laps oskab iseseisvalt värvi võtta ja pintslit loputada.

5 - 6-aastane

Kujutamine ja väljendamine

Laps keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstiteose.

Laps kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu.

Laps valib sobiva taustatooni, meeldiva värvitooni, vahendi tööst ja teemast lähtuvalt ning oskab põhjendada oma valikut.

Tausta värvimisel annab laps edasi pildi meeleolu kasutades omandatud tehnilisi võtteid õpetajapoolsel juhendamisel ja meeldetuletamisel.

Kujundamine

Laps kujundab/täiendab oma tööd (nt. triibud, jooned, täpid, pintslivajutused või kleepides objektidele erinevast materjalist tükke, osasid jne).

Juhendamisel laps segab ja heletumestab värve.

Laps oskab dekoreerimisel kasutada šabloone ja templeid.

Laps kirjutab tööle oma nime.

Meisterdamine

Laps meisterdab looduslikust ja majapidamises järelejäänud materjalist (looduslikud, tehis- ja leidmaterjalid) ning ühendab need omavahel nt. plastiliiniga.

Laps rebib juhendamisel paberist ribasid, kujundeid ja kleebib need alusele.

Laps voldib paberi neljaks (nt. kujundades liniku, kaardi jne.).

Laps lükib paelale, lõngale auguga esemeid.

Voolimine

Laps kasutab voolimismaterjale õpetaja abiga.

Laps silub detailide pindasid ja ühenduskohti.

Laps oskab voolida erineva suurusega ümarvorme.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Laps jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest, tegevusajast ja -kohast.

Laps põhjendab suunavate küsimuste abil tehniliste lahenduste, vormi- ja värvilahenduste kasutamist.

Joonistamine

Laps orienteerub paberil (all, üleval, nurgas, servas).

Laps oskab juhendamisel paberit osadeks jaotada.

Laps sobitab pindu kattes heledaid ja tumedaid, peeni ja jämedaid jooni.

Laps väljendab sirgete, sakiliste, kaarjate joontega emotsiooni ja meeleolu.

Laps värvib valdavalt kontuurjooni ületamata.

Maalimine

Laps kasutab põhivärve ja nende segutoone.

Laps oskab värve musta ja valge abil helestada ja tumestada.

Laps kasutab erineva jämedusega pintsleid.

Laps väldib värvide määrdumist.

6 - 7-aastane

Kujutamine ja väljendamine

Laps kujutab inimesi liikumises.

Laps kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid.

Laps väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid.

Laps kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone objektide ülesehitamiseks.

Kujundamine

Tööst lähtuvalt laps koostab ise või valib sobivad motiivid/vahendid eseme kaunistamiseks.

Laps aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi.

Laps hoiab oma tööpaiga korras.

Meisterdamine

Laps loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest.

Laps lõikab iseseisvalt paberist geomeetrilisi kujundeid.

Laps kleebib alusele iseseisvalt rebitud, lõigatud, kortsutatud, rullitud või volditud paberitükke.

Voolimine

Laps kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära (nt. vajadusel soojendab plastiliini, niisutab savi enne voolimist jne.)

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

Laps leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabaltvalitud viisil.

Laps kirjeldab kunstiteoseid, nende värve, meeleolu, süžeed.

Laps jutustab oma teose juurde ka loo (mis juhtus enne, mis pärast).

Joonistamine

Laps kasutab soovi korral koos erinevaid joonistusvahendeid.

Laps selgitab pildi tegelaste asukohti nii teineteise kui ka formaadi suhtes.

Lapsel on enamasti õige pliiatsihoid.

Laps kujutab elusolendeid liikumises, külgvaates ja vajadusel detailselt.

Maalimine

Laps kasutab maalimisel ja trükimustrite loomisel nii pintslit kui ka külge.

Laps liigub pintsliga vabalt ja katab aluspinda ühtlaselt.

Laps oskab kasutada nii akvarelle kui ka kattevärve.

5.5 MUUSIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale
- 3) suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksikult.

Sisu:

laulmine; muusika kuulamine; pillimäng; muusikalis-rütmiline liikumine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus

kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid ja väärtushinnanguid

arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele

kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne, muusika on igapäevaelu osa.

seostatakse omavahel muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud

muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Valdkond Muusika lapse arengu eeldatavad tulemused

2 - 3-aastane

Laps oskab kuulata muusikat, tunneb ära esitatud teosed;

Laps tutvub erinevate musikaalsete mänguasjadega/vahenditega, erinevate tämbritega;

Lapsel õpib rütmis kõndima, jooksuma, tantsima, rõhutama plaksuga tasast ja valju heli, liikuma koos esemetega, ringi võtma, liikuma ringjoont mööda;

Laps oskab eristada läbi kuulamise erinevate iseloomudega laule, saades aru, millest see tuleb, eristab kõrged ja madalad helid;

Laps õpib laulma musikaalsete fraaside lõppe, kordab laulusõnu koos täiskasvanuga, laulab muusika pillide saatel.

3 - 4-aastane

Laps kuulab ja jälgib õpetaja laulu.

Laps laulab õpetaja hääle toel.

Laps keskendub lühikese pala kuulamiseks ja iseloomustab seda (kiire, aeglane, mõtleb pealkirja jne.).

Laps tunneb kuulates helilindilt või looduses ära erinevaid loodus- ja olmehelisid ning matkib neid.

Laps mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa muusikapalale kehapillil, marakal, kõlapulkadel.

Laps sooritab vastavalt laulu tekstile lihtsamaid imiteerivaid liigutusi.

Laps sooritab erinevaid tantsusamme (põlvest vetrumine, käte sujuv liigutamine, kand ja varvas).

Laps arvestab muusika rütmis liikudes muusika meetrumiga.

4 - 5-aastane

Laps laulab loomuliku häälega.

Laps alustab ja lõpetab laulu rühmaga üheaegselt.

Laps oskab pidada pause.

Laps eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu.

Laps avaldab muusika taustal omaloomingulisi liigutusi.

Laps räägib, mida kuulis muusikas.

Laps mängib rütmipilliga õpetaja ettenäitamisel kaasa muusikapalale/ liisusalmile/lastelaule.

Laps näitab üles loomingulist initsiatiivi

Laps liigub vastavalt muusika meeleolule.

Laps sooritab tantsusamme, liikumisi kogu rühmaga ühel ja samal ajal.

Laps liigub loovalt muusika saatel.

5 - 6-aastane

Laps laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule.

Laps osaleb kajamängus ka eeslauljana.

Laps tunneb kuulmise järgi ära tuttava laulu.

Laps iseloomustab kuulatud muusikat.

Laps väljendab liigutuste abil kuulatud muusikapala karakterit.

Laps eristab instrumentaalmuusikat ja laulu.

Laps eristab kõla järgi tuttavaid pille.

Laps mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis.

Laps mängib tamburiini, kõlapulki, trummi, trianglit, marakat.

Laps liigub loovalt vastavalt muusika meeleolule.

Laps sooritab õpitud tantsusamme ja – liigutusi.

Laps orienteerub ruumis läbisegi liikudes ja moodustab kindlal muusikaosal paari/kolonni/viiru/ringi.

Laps muudab liikumis(t) suunda teose muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register)

6 - 7-aastane

Laps laulab ilmekalt, loomuliku hääle, selge diktsiooni ja vaba hingamisega eakohaseid rahva- ja lastelaule nii koos teiste lastega kui ka üksi.

Laps keskendub laulu/muusikapala tähelepanelikuks kuulamiseks.

Laps teab mõisteid: dirigent, helilooja, rahvalaul, laulupidu, instrumentaalpala.

Laps mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge.

Laps väljendab end loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu. (kiire/aeglane, vaikselt/valjult, register).

Laps sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt ja õige kehahoiuga.

Laps jäljendab liikumisega erinevaid rütme.

5.6 LIIKUMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks on, et laps:**

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab sportliku tegevuse olulisust inimese tervisele;
- 5) mõistab ja järgib hügieeni- ja ohutusnõudeid;

Sisu:

Kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen; põhiliikumised (kõnd, jooksjne); liikumismängud; erinevad spordialad; tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist ja regulaarset kordamist;

rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi erinevate sportlik-arenduslike liikumisviisidega;

peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist, et regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;

suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema ning mõistma erinevate kehaliste harjutuste vajalikkust;

mitmekesisistatakse põhiliikumiste, koordinatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmootorika arendamist ja tagasiside andmist.

Valdkond Liikumine lapse arengu eeldatavad tulemused:

1,5 - 2-aastane

Laps harjutab kõndi mööda kõvera joont, liikumist otse edasi;

Laps ületab takistusi nii ronides, roomates, kui ka üle astudes;

Laps jookseb etteantud suunas, näiteks ümber kuuse;

Laps matkib õpetajat, sooritab lihtsat liikumist muusika järgi;

Laps säilitab tasakaalu;

Laps viskab palli kahe käega, veeretab ja lööb seisvat palli jalaga;

Laps viskab palli üle nööri.

2 - 3-aastane

Laps liigub mööda ringjoont ja rivis;

Laps orienteerub ruumis, säilib tasakaalu, püsib liikumise asendis kõnni ja jooksu ajal;

Laps õpib säilitama ühtset tempot õpetaja ja kaaslastega, muutma tegevusi;

Laps sooritab õigesti harjutusi erinevates asendites, ettenäitamise ja juhendamise järgi;

Laps kasutab liikudes rütmi-ja võimlemisvahendeid;

Laps kõnnib rivis varvastel, jookseb teise järel, hüpleb paigal olles, edasi liikudes, matkides näiteks jänese hüppeid;

Laps hüppab üle nõöri, kergelt maandudes;

Laps viskab palli üles ja püüab seda, viskab palli üle nõöri, veeretab palli väravasse; viskab kaugust liivakotiga;

Laps roomab võimlemispingil, harjutused võimlemispingil;

Laps hoiab tasakaalu, õiget selja hoiakut kõndimisel;

3 - 4-aastane

Laps valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja võimlemisriided.

Laps arvestab rühmakaaslastega.

Laps matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel.

Laps sooritab põhiliikumisi.

Laps säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal.

Laps mängib matkiva sisuga 1-2 reegluga kõnni- ja jooksumänge.

Laps mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu.

Laps sooritab ettenäitamisel, juhendamisel võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega.

Laps teeb harjutusi ühtses tempos õpetaja ning kaaslasega.

Laps jookseb veereva vahendi (palli, rõnga) järgi.

Laps veab tühja kelku.

Laps sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla.

Laps libistab ennast suuskadel, ilma keppideta, hoiab tasakaalu.

Laps liigub - kõnnib, jookseb, hüpleb muusika rütmis.

Laps kasutab liikumisel vahendeid (nt. linnid, rätikud, rõngad)

4 - 5-aastane

Laps nimetab kodukohas harrastatavaid spordialasid ja peetavaid spordivõistlusi

Laps järgib meeldetuletamisel hügieeninõudeid.

Laps sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes.

Laps teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi.

Laps mängib 2-4 reeglise liikumismänge.

Laps sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni.

Laps hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus.

Laps sooritab painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi.

Laps sõidab kelguga nõlvakust alla põhiasendis.

Laps libistab ennast vahelduvsammul ilma keppideta edasi, hoiab tasakaalu.

Laps hoiab uisutamisel jääl tasakaalu, vajadusel raami või kaaslaste/seina abil.

Laps oskab kukkuda pehmelt, hoides keha ettepoole.

Laps kasutab tantsides lihtsaid tantsusamme.

5 - 6-aastane

Laps nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

Laps teab spordivahendite nimetusi ning kasutab neid ohutult ja sobival viisil.

Laps kasutab ohutuid liikumisviise.

Laps kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes.

Laps teeb harjutusi väikevahenditega.

Laps mängib kollektiivseid võistlusmänge.

Laps osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joonejooksud).

Laps tunnustab nii enda kui ka vastasmeeskonna edu.

Laps organiseerib ise liikumismänge.

Laps teeb vahenditega (palliga, hüpitsaga) harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti.

Laps valitseb oma liigutusi ruumis, maastikul, tänaval.

Laps sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi.

Laps veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast.

Laps kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab kaasa esemeid).

Laps libistab ennast klassika sammul suuskadel edasi, püüab anda keppidega endale hoogu.

Laps laskub väikesest künkast suuskadel alla, hoiab kükkasendit, annab keppidega paaristõukes hoogu.

Laps hoiab uisutades jääl tasakaalu, vajadusel raami või kaaslase/seina abil.

Laps oskab kukkuda pehmelt, hoides keha ettepoole.

Laps liigub muusika tempos kohandades oma liigutusi etteantud rütmiga.

6 - 7-aastane

Laps keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele.

Laps peab kinni üldistest ohutusreeglitest liikudes ja mängides, valides sobivad paigad ja vahendid.

Laps sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised.

Laps säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel.

Laps kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt.

Laps võistleb kombineeritud teatevõistlustes (nt takistusriba läbimine).

Laps mängib sportlike elementidega mänge (korvi visked, jalgpall jne).

Laps peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.

Laps orienteerub mänguväljakul ning sooritab kujundliikumisi, olles kolonnis esimene.

Laps sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi.

Laps osaleb kelguvõistlustel (kaugusele, täpsusele).

Laps teab ohutusreegleid nõlvakul kelguga sõites.

Laps libistab ennast klassika sammul suuskadel edasi, püüab anda keppidega endale hoogu

Laps laskub väikesest künkast, kükkasendis, paaristõukega keppidega hoogu andes.

Laps hoiab uisutades jääl tasakaalu, vajadusel raami või kaaslaste/seina abil.

Laps oskab kukkuda pehmelt, hoides keha ettepoole.

Laps sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslastega.

Laps liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga.

5.7 EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Õppe- ja kasvatustegevuse **eesmärgiks on, et laps:**

tunneb huvi eesti keele, rahvuslike tähtpäevade, kultuuri ja sümboolika vastu;

õpib kuulama ja mõistma eesti keele kõla, teeb vahet eesti ja vene keele vahel;

õpib eestikeelset sõnavara ja väljendeid;

kordab järgi üksikuid sõnu, vastab lihtsatele küsimustele;

osaleb eesti keele õppimisel erinevates õppetegevustes nagu laulmine, liikumine, mängud jne

oskab adekvaatselt reageerida lihtsamatele korraldustele/palvetele eesti keeles;

on valmis eesti keeles suhtlemiseks.

Sisu: kuulamine; kõnelemine; Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);

pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;

suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda

(kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);

korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus,

vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);

valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;

pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

Valdkond Eesti keel kui teine keel lapse arengu eeldatavad tulemused

3-4-aastane	4-5-aastane	5-6-aastane	6-7-aastane
1) Laps osaleb aktiivselt mitmesugustes tegevustes jamängudes.	1) Laps suhtleb iga päev eakaaslaste ja täiskasvanutega eesti keeles.	1) Laps kasutab kõnes sobivaidviisakusväljendeid. 2) Laps saab aru korraldusest ja toimib vastavalt.	1) Laps mõistab lihtsamat igapäevast eestikeelset kõnet.
2) Laps tunneb huvi eesti keele vastu.	2) Laps kuulab ja mõistab lihtsamat eestikeelset jutukest.	2) Laps saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires.	2) Laps saab aru küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires.
3) Laps kordab järele lihtsamaid sõnu ja õpetaja poolt öeldud viisakusväljendeid.	3) Laps teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;	3) Laps tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes.	3) Laps tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes.

4) Laps hääldab õpitud sõnu õigesti.	4) Laps tunneb aktiivselt huvi asjade nimetuste vastu ja oskab vastata lihtsamatele küsimustele.	4) Laps oskab nimetada mõningaid Eestis tähistatavaid riiklikke- ja rahvuslikke tähtpäevi.	4) Laps oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.
--------------------------------------	--	--	---

5.8 PILOOTPROJEKT "PROFESSIONAALNE EESTIKEELNE RÜHMAÕPETAJA VENE ÕPPEKEELEGA RÜHMAS"

õppe-ja kasvatustegevuste tulemuste põhimõtteid jätkates

6-7aastane laps:

hindab ja austab eesti kultuuri ja eesti keelt kui oma kodumaa keelt;

meeldib rääkida eesti keeles ja tahab rohkem õppida;

mõistab eesti keelse lihtsamaid vestluse teemasid;

mõistab antud juhendeid ja täidab neid;

reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldusele;

mõistab etteloetud ja jutustatud eakohase eestikeelse teksti põhisisu;

tunneb ära õpitud/ omandatud sõnad ja väljendid ning mõistab neid, kasutab oma kõnes;

kasutab elementaarseid viisakusväljendeid erinevates situatsioonides;

oskab alustada ja lõpetada tavalist vestlust; vastab küsimustele, esitab küsimusi;

teab peast eestikeelsed luuletused ja laule;

tunneb eesti keele tähti; oskab kirjutada tähti ja lühikesi sõnu;

oskab kirjutada oma nime trükitähtedega; loeb lühikesi sõnu;

tunneb ja nimetab Eesti rahvussümboleid;

nimetab eesti rahvustoitu;

selgelt tunneb riigi nimetust ja pealinna; tunneb ja oskab nimetada Eesti linnasid, näitab kaardilt; oskab nimetada mõnda Eesti kohanimetust; oskab nimetada Eesti tuntumaid inimesi.

5.9 TEHNOLOOGIA VALDKOND

Õppeprotsessi eesmärgiks on, et laps:

Uurib ja katsetab, saab läbi tegevuste eduelamusi, tunneb rõõmu tegutsemisest;

Õpib tegema kaaslastega koostööd ja suhtlema;

Omandab ja kinnistab uut teavet, uusi oskusi

Peegeldab oma tundeid ja soove, ootusi

Omandab käitumisreegleid

Teab ja mõistab digivahendite kasutamisega seotud riske

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

2-aastased

Laps tutvub robotiga.

3-aastased

Laps tutvub erinevate digivahendite ja-võimalustega (loendab õpetaja abiga roboti samme jms).

4-aastased

Laps teab kuidas digivahendeid kasutada; programmeerida õpetaja abiga.

Ehitab robotite jaoks radasid; ehitab Legoklotsidest lihtsamaid kujundeid ja ehitisi (värvid, hulgad, mõõtmised).

Kasutab õppetegevuses digivahendeid heaperemehelikult.

Abi vajamisel palub täiskasvanult abi.

5-aastased

Laps oskab iseseisvalt kasutada digivahendeid.

Programmeerib koos õpetajaga; seadistab parem-vasak ja edasi-tagasi.

Tegutseb õpetaja juhendamisel. Ehitab vastavaid ehitisi, radu, kujundeid.

Otsib vajadusel abi ning oskab kirjeldada digivahendiga seonduvast probleemist.

Oskab teha koostööd oma rühmakaaslastega.

Korrastab oma töökoha (paneab klotsid tagasi, korjab kokku õppematerjali jne)

6-aastased

Laps kasutab ettenäidatud juhiseid ja koostab ise lihtsamaid programme, kasutades erinevaid käsklusi (roboti liikumise alguspunkt ja lõpp-punkt).

Valmistab (või joonistab teemapildid) koos õpetajaga/kaaslastega ette aluse (mati) liikumisteedeks.

Ehitab etteantud teemal vastavaid ehitisi, radu, kujundeid.

Hoiab korras oma töökoha/ rühmaruumi.

Koostöös rühmakaaslastega (ettevalmistused õppetegevuseks, ühistöö).

7-aastased

Laps valib õpetaja abi kasutades etteantud ülesande lahenduseks sobiva digilahenduse.

Leiab roboti teekonnaks erinevaid liikumisvõimalusi. Oskab neid ise programmeerida.

Laps loob õpetaja abi kasutades digitaalseid materjale.

Ehitab koos kaaslasega etteantud teemal vastavaid ehitisi, radu, kujundeid.

Hoiab korras oma töökoha/ rühmaruumi; järgib reegleid ja töökorraldusi.

Laps teab digivahendite kasutamise seotud riske.

6. KORREKTSIOONILINE TÖÖ

Lapsed vanuses 4 kuni 7 aastat

Korrektsooniline ja arendav töö õppekava tasandusrühmas

Õppekava on mõeldud lastele kellel on järgmised probleemid:

- kõnehäired.

Õppekava osad:

I. kõne arendamine (leksikaliste teemade järgi).

1. sõnavara rikastamine
2. kõne grammatilise ehituse kujundamine ja täiendamine;
3. foneetika-fonemaatilise keelesüsteemi arendamine;
kõne prosoodilise poole arendamine;
hääldamise korrektsioon;
sõna silbilise struktuuri arendamine;
4. kõnes seoste ning suhtlemise fraasid arendamine.

II Ettevalmistus õigekirjale

- fonemaatiliste ettekujutuste täiustamine, keelelise analüüsimise ja sünteesimise oskuse arendamine;
- õigekiri. Mõisted: *häälik ja täht*, tutvumine tähtedega, lugemine silpide kaupa, sõnade kaupa ja terviklike lausete lugemine. Loetu mõistmine, tutvumine mõnede õigekirja reeglitega.

III sensoorne areng ja kõrgemate psüühiliste funktsioonide arendamine

Visuaalse, kuulmis- ja taktilise tajumise arendamine, visuaalse ja kuulmistähelepanu arendamine, mälu arendamine, mõtlemise arendamine.

IV liikumise koordineerimise arendamine:

1. üld-, peen ja artikulaatorne motorika arendamine (vastutavad, liikumisõpetaja ja logopeed)
2. näolihaste, sõrmede, käte massaaž (vastutab logopeed);
3. hingamisharjutused (vastutab logopeed);
4. logopeediline rütmika (vastutab muusikaõpetaja).
5. logopeedi dokumentatsioon

6.1 KÕNE ARENDAMINE (leksikaliste teemade järgi).

Sõnavara rikastamine.

Lapsed vanuses 4 kuni 5 aastat

koguda passiivset sõnavara, aktiveerida kõnes nimisõnade, tegusõnade ja omadussõnade kasutus kõikidel teemadel, ümbruskonna esemetest, ühiskondliku elu ja looduse nähtustest ettekujutuse laiendamine;

kujundada üldmõistete arusaamise oskus;

laiendada sõnavara läbi aktiivse isiklike vormide kasutamise ekspressiivses kõnes (isiklikud, omastavad, määratlevad asesõnad, mäarsõnad, põhi- ja järgarvsõnad);

kujundada lihtsamate eessõnade arusaamine;

kujundada mõiste „sõna“ ning arendada oskus kasutada seda;

õpetada, kuidas mõista ning kasutada tegevuste nimetusi, mis tähendavad sarnaseid tegevusi, näiteks peseb- ennast peseb – pesu peseb, lamab-magab; tähenduslikult vastastikused mõisted, näiteks pane-võta, tee kinni-tee lahti.

Lapsed vanuses 5 kuni 6 aastat

Täpsustada ja laiendada mõistete vara, mis on seotud tähelepanekute ja nähtuste mõistmisega, luua vara fraasidest ning kõne vormidest. Kujundada oskus valida sobivaimad sõnad antud situatsioonis.

Tagada üleminek passiivsest sõnavarast selle aktiivsele kasutamisele;

laiendada õigesti hääldatavate nimesõnade maht – esemete ja nende osade nimetused kõikides teemades;

rühmitada esemeid tunnuse järgi, selle alusel arendada sõnade tähenduse üldistav mõiste, kujundada soolised ja liikmelised üldistatavad mõisted;

laiendada tegusõnade sõnavara eesliidete abil; mõista vahet enesekohaste ja isiklike tegusõnade vahel;

teha vahet ning rõhutada sõnaühendites esemete tunnused nende sihtotstarbe järgi; vastata küsimusele: *missugune?*; rikastada aktiivne sõnavara omadussõnadega seotud toiduainete, taimede ja materjalidega; omistavate omadussõnadega ning hellitusliidega;

kõrvutada esemed ja tunnused, ning selle alusel mõista ja kasutada kõnes sünonüümid ja antonüümid;

laiendada lihtsamate eessõnade mõisted ning aktiveerida nende kasutus kõnes;

tagada omistatavate asesõnade, määratlevate omadussõnade, näitavate mäarsõnade, põhi- ja järgarvsõnade kasutamis ekspressiivses kõnes;

kinnistada mõiste „sõna“ ning õpetada seda kasutama .

Lapsed vanuses 6 kuni 7 aastat

laiendada, täpsustada ja aktiveerida sõnavara süstematiseerimise ning ümbritsevast maailmast teadmiste üldistamise alusel;

moodustada nimisõnu hellitus- ja suurendus liidete abil, moodustada nimisõna tegusõnast;

rikastada ekspressiivse kõne keeruliste sõnadega, muutumatu sõnadega, antonüümide ja sünonüümidega;

laiendada ettekujutusi sõna ülekantud tähendusest ja mitmetähenduslikkusest, õpetada kasutama neid;

rikastada ekspressiivne kõne omistatavate asesõnade, määratlevate omadussõnade, hellitus liidetega, omadussõnadega, mis iseloomustavad inimesi;

soodustada edaspidist tegusõnu eesliidetega;

soodustada lihtsate ja keeruliste eessõnade praktilist valdamist;

rikastada ekspressiivne kõne arv-, ase-, määr- ja kesk sõnadega.

2. kõne grammatilise ehituse kujundamine ja täiendamine

Lapsed vanuses 4 kuni 5 aastat

eristada ja kasutada mees-, nais- ja keskmist soost nimisõnu ainsuses ja mitmuses nimetavas käändes;

kujundada oskust mõista obliikvakäänete küsimusi ning kasutada nendes käänetes nimisõnu, alguses ühekaupa pärast lausetes lihtsamate eessõnadega;

moodustada ja kasutada kõnes nimisõnu hellitus liidetega;

kujundada oskus moodustada ja kasutada kõnes tegusõnu käskivas kõneviisis, infinitiivis, kindla kõneviisi olevikus ja minevikus;

eristada ja kasutada tegevuste ja tunnuste nimetusi vastandliku tähendusega;

ühildada omistatavad asesõnad ja omadussõnad mees-, nais- ja keskmisest soost nimisõnadega;

kujundada oskus ühildada arvsõnu nimesõnadega;

kujundada oskus koostada lauseid mitmest sõnast küsimuste/piltide/tegevuste demonstreerimise järgi, täiendada lauseid puudutavate sõnadega.

Õpetada laiendama lihtlauseid samaliigsete täiendite, aluse ja õeldisega.

Lapsed vanuses 5 kuni 6 aastat

tagada edaspidist sõnamoodustuse omandamist ja kasutamist ekspressiivses kõnes nii eessõnata kui ka eessõnaga fraasis – sõnade lõpud nii ainsuses kui ka mitmuses, eessõnad, nais-, mees- ja kesksõo lõpud, hellitusliide, eesliited.

moodustada ja kasutada ekspressiivses kõnes suht adjektiivveja possessiiv adjektiive;

kujundada oskus kasutada muutumatu sõnu;

täiendada oskus ühildada omadus-, arv – ja nimesõnu soos, arvus ja käändes;

täiendada oskus koostada lihtlauseid pildi järgi, vastates küsimustele ning tegevuste demonstreerimise järgi, laiendada neid täienditega;

kujundada oskus koostada lauseid sidesõnadega;

kujundada mõiste *lause* ja oskus seda kasutada, samuti ka analüüsida kahest-kolmest sõnast koosnevaid lauseid

Lapsed vanuses 6 kuni 7 aastat

täiustada oskus kasutada nimisõnu ainsuses ja mitmuses kõikides käänetes nii eessõnata fraasis kui ka eessõnaga fraasis;

täiustada oskus moodustada ja kasutada nime- ja omadussõnad hellitus- ja suurendus liidetega;

kinnistada oskus ühildada omadus- ja arvsõnad nimesõnadega soos, arvus ja käändes;

kujundada oskus moodustada ning kasutada aktiivses kõnes omadussõnade võrdlusastmeid;

kinnistada oskus moodustada ja kasutada enesekohaseid tegusõnu, tegusõnu erinevates ajavormides;

täiustada oskused koostada lihtlauseid ning laiendada neid;

täiustada oskus koostada ning kasutada lauseid sidesõnadega, mis seovad ajaliste, põhjuslike kõrvallausega;

kinnistada oskus analüüsida kahest osast koosnevaid lauseid ilma eessõnadeta. Kujundada oskus analüüsida lauseid lihtsamate eessõnadega ning oskus koostada selliste lausete graafilisesi skeeme;

9. foneetiko-fonemaatilise keelesüsteemi ja keeleliste analüüsi ning sünteesi oskuste arendamine

Lapsed vanuses 4 kuni 5 aastat

kõne prosoodilise poole arendamine:

kujundada õige hingamine ja pikaajaline suukaudne väljahingamine;

kujundada oskus sujuvalt hääldada;

kasvatada õige mõõdukas kõnetempo; (logopeedi matkimine)

arendada rütmilisus ja kõne intonatsiooni võljendusrikkus, hääle modulatsioon.

Hääldamise korrektsioon:

täpsustada varasema ontogeneesi täis- ja kaashäälikute hääldamist vabas kõnes;

aktiveerida kõneaparaadi liikumised, ette valmistada see kõikide rühmade häälikute hääldamiseks;

kujundada õige sisehäälikute hääldamine, automatiseerida häälikud mängulises vormis, vabas kõnelemise vormis.

Sõna silbilise struktuuri arendamine:

Kujundada oskus eristada kuulmise järgi pikad ja lühikesed sõnad;

kujundada oskus meelde jätta ja taasesitada silpide järjekord rõhu ning intonatsiooni vahetusega, taasesitada silpe erinevate kaashäälikutega aga samade täishäälikutega; taasesitada silpe kus on kaks kaashäälikut kõrvuti;

kujundada oskus õigesti hääldada lahtiste silpidega kahe- ja kolmesilbiliste sõnade rütmilist joont; õigesti hääldada ühesilbilised sõnad, kahesilbilised sõnad kahe kaashäälikuga kõrvuti;

kujundada arusaam mõistest *silp* ja oskus seda mõistet kasutada;

kujundada oskus eristada täis- ja kaashäälikud;

arendada oskus eristada häälikutest täishäälikud;

kujundada analüüsi ja sünteesi esialgsed oskused; õpetada teostama sulg- ja täishäälikute liitmise analüüsi ja sünteesi;

õppida eristama rõhk häälikud *a, y, o* sõnades, eristama sõnad nende rõhk häälikutega alguses;

õpetada eristama täishäälikud *m, n, h, m, k* häälikute, silpide, sõnade reas, ka sõnade alguses ja lõpus, diferentseerida häälikuid, mis erinevad artikulaatorite ja akustiliste tunnuste poolest (*m-h, n-m, õ-õ, k-m*) häälikute, silpide, sõnade reas. Õpetada taasesitada silbid ja sõnad kolmest häälikust (*am, oh, ny, ma, kom, yxa*);

õpetada leidma sõnu etteantud häälikuga;

kujundada arusaam mõistetest *häälik, täishäälik, kaashäälik* ning oskus kasutada neid.

Lapsed vanuses 5 kuni 6 aastat

kõne prosoodilise poole arendamine:

kujundada õige kõneline hingamine ning pikaajaline suukaudne väljahingamine;

kinnistada oskus sujuvalt hääldada;

kinnistada oskus rääkida mõõduka tempoga matkides pedagoogi ja harjutustes kõne koordinatsioonile koos liikumisega;

arendada kõne rütmilisust, selle intonatsiooniline väljendusrikkus, hääle modulatsioon;

Hääldamise korrektsioon:

kinnistada õige häälikute hääldamine mängulises ja vabas tegevuses;

aktiviseerida kõneaparaadi liigutusi, ette valmistada see kõikide rühmade häälikute hääldamiseks;

kujundada afrikaat-, sonoorsete ja joteeritud häälikute õiget hääldamist; automatiseerida pandud häälikud vabas kõnes;

Sõna silbilise struktuuri arendamine:

täiustada oskus eristada kuulmise järgi pikad ja lühikesed sõnad. Õpetada meelde jätma ning taas esitama silpide järjekorda rõhu ning intonatsiooni muudatusega, taasesitada silpide järjekorda erinevate kaashäälikutega ning samade täishäälikutega; taasesitada silpide järjekorda, kus on kaashäälikud kõrvuti;

tagada edaspidine erinevate häälikulise struktuuriga sõnade omandamine ja nende kasutamine kõnes;
kujundada oskus analüüsida ja sünteesida sõnu, mis koosnevad kahest, ühest või kolmest silbist;
kinnistada mõiste silp ning oskus seda kasutada.

Lapsed vanuses 6 kuni 7 aastat

kõne prosoodilise poole arendamine:

jätkata tööd õige kõnehingamise moodustamise osas – õige kõnelemine ja kõne sujuvus. Õpetada häälerežiimi jälgidma, mitte lubada hääle ja kisa forsseerimist;

õpetada lapsi, kuidas saab muuta hääle tugevust- rääkida tasemini, valjumini, mõõdukalt valjusti, tasaselt ja sosinal;

arendada hääle tämbrit, täiustada oskust muuta tooni kõrgust mängus;

õpetada lapsi rääkima rahulikus tempos;

jätkata tööd diktsiooni täpsuse ning kõne intonatsiooni väljendusrikkuse kallal;

hääldamise korrigeerimine

aktiviseerida ja täiustada kõneaparaadi liikumist;

täpsustada häälikute *ц, ч, ш, р, рь, л, ль* hooldamist silpides, sõnades, lausetes, väikestes tekstides mängulises ja vabas kõnetegevuses;

lõpetada häälikute õige hääldamise automatiseerimine vabas kõnetegevuses;

sõna silbilise struktuuri arendamine:

jätkata tööd kolmesilbiliste sõnade kallal koos kõrvuti asuvate kaashäälikutega ning suletud silpidega, näiteks *абрикос, апельсин* ning selliste sõnade kasutamine lauses;

töötada ühesilbiliste sõnade kallal, kus on alguses või lõpus on kõrvuti asuvad kaashäälikud, näiteks *слон, мост*, ning kahesilbiliste sõnade kallal, kus on mõlemas silbis kõrvuti asuvad kaashäälikud, näiteks, *планка*, ning selliste sõnade kasutamise kallal;

töötada kolme-, nelja-, viiesilbiliste sõnade kallal keerulise häälikulise struktuuriga, näiteks, *динозавр, градусник, перекресток, температура*, ning nende sõnase lauses kasutamise kallal;

4. kõnes seoste ning suhtlemisfraaside arendamine.

Lapsed vanuses 4 kuni 5 aastat

arendada lapsel oskus kuulata teraselt temale pööratud kõnet ning mõista selle sisu;

arendada reaktsioon intonatsioonile ja intonatsioonile vastavale miimikale;

töötada kõne, miimika, pantomiimi miimika, žestide ühilduvuse ja adekvaatsuse kallal, mis on üks väljendusrikkaimaid kõnevahendeid mängus ja rollikäitumises;

kujundada oskus kõnega elustada mängusituatsiooni;

arendada oskus toetada vestlust, küsida ja vastata küsimustele, kuulata tähelepanelikult üksteist mitte segades;

kujundada oskus korrata täiskasvanu järel kirjeldatavat teksti kahe-kolme lausega, aga pärast koostada ise kirjeldatav tekst täiskasvanu abil.

Kujundada oskus ümber jutustada muinasjuttude või väiksemate tekstide abil, näiteks, piltide alusel.

Lapsed vanuses 5 kuni 6 aastat

kasvatada aktiivne sundimatu tähelepanu kõnele, täiustada oskus kuulata pöördumat, mõista kõne sisu, kuulata vigu teiste inimeste ja oma kõnes;

täiustada oskus vastata küsimustele lühidalt ja täislausega, esitada küsimusi, dialoogi pidada, mitte sekkuda kui kaaslane räägib;

õpetada, kuidas koostada jutustusi-kirjeldusi, aga pärast ja kirjeldused-mõistatused esemetest ning muudest objektidest näidise, pakutud plaani järgi, seotult jutustada süžee piltide sisust pedagoogi poolt või koos pedagoogika koostatud plaani järgi;

täiustada oskus ümber jutustada väga tuntud muinasjutud.

Täiustada oskust kõnega elustada mängusituatsioonid ning selle alusel arendada kõne kommunikatiivset funktsiooni.

Lapsed vanuses 6 kuni 7 aastat

arendada püüet arutada nähtut, jutustada oma elamustest ning katsumustest;

stimuleerida nii tunnetusliku huvi kui ka tunnetusliku suhtlemise areng ja kujundamine;

täiustada oskus dialoogi pidada, oskus küsimusi esitada ning vastata neile lühidalt või täislausetega;

kinnistada oskus koostada kirjeldavaid tekste ja kirjeldusi-mõistatusi etteantud plaani või iseseisvalt koostatud plaani järgi;

täiustada oskus ümber jutustada väikesi tekste ja muinasjutte;

kujundada oskus ümber jutustada tekste aja, tegevuse või jutustaja isiku muutmisega;

täiustada oskus koostada jutustuse piltide seeria järgi või pildi järgi koos pildil kujutatud tegevust eeldatavate või järgnevate sündmuste kirjeldamisega.

6.2 ETTEVALMISTUS ÕIGEKIRJALE:

Lapsed vanuses 4 kuni 5 aastat

Fonemaatiliste ettekujutuste täiustamine, keelelise analüüsimise ja sünteesimise oskuse arendamine:

kujundada mõiste *häälik*;

kujundada oskus eristada *täis- ja kaashäälikud*;

õpetada eristama häälikute reast täishäälikud;

kujundada esialgsed analüüsimise ja sünteesimise oskused. Õpetada tegema täishäälikute ühinemise analüüsi ja sünteesi;

õpetada eristama algsed rõhk häälikud *a, y, o, u* sõnades, eristama sõnu algsete rõhk häälikutega;

õpetada eristama kaashäälikuid *m, n, h, m, κ* häälikute, silpide ja sõnade reast, sõnade alguses ja lõpus, diferentseerima häälikuid, mis erinevad artikulaatorite või akustiliste tunnuste poolest (*m-h, n-m, õ-d, κ-m*) häälikute, silpide ja sõnade reas. Õpetada tegema silpide ja kolmest häälikust sõnade analüüsi ja sünteesi;

õpetada leidma sõnu etteantud häälikuga.

Lapsed vanuses 5 kuni 6 aastat

Fonemaatiliste ettekujutuste täiustamine, keelelise analüüsimise ja sünteesimise oskuse arendamine:

kujundada mõisted *täishäälik, kaashäälik* ja oskus kasutada neid;

kinnistada ettekujutused täis- ja kaashäälikutest, nende tunnusjoontest. Harjutada oskus eristada täis- ja sulghäälikud kuulmise järgi.

Kujundada oskus eristada kuulmise järgi kaashäälikud, mis on lähedased artikulatorsete tunnuste poolest häälikute, silpide, sõnade reas, lausetes, vabas mängulises ja kõnlemistegevuses;

Kinnistada oskus etteantud häälikud eristada häälikute reast, täishäälikud sõna alguses, kaashäälikud sõna alguses ja lõpus;

Täiustada oskus teha kinniste ja avatud silpide, kolmest-viiest häälikust koosnevate sõnade analüüs ja süntees (juhul, kui hääldamine ei erine kirjapildist);

Kujundada oskus eristada kaashäälikud järgmiste tunnuste järgi: helitu-heliline, kõva-pehme;

Kujundada mõisted *heliline, helitu, pehme ja kõva häälik*.

Õigekirja elementidele õpetamine:

kujundada arusaam mõistest täht ning ettekujutus sellest, mille poolest erinevad *täht* ja *häälik*;

tutvuda tähtedega *A, V, O, BI, Э, И T, П, H, K, M, Б, Д, Г, Ф, В, X*;

kujundada oskus koostada tähed õppepulkade, nõõri või mosaiigi abil, voolides neid plastiliinist, joonistades näpuga liiva peal või õhus. Õpetada ära tunda tuntud tähed õigesti ja peegel kujutuses kirjutatud tähtede vahel.

kujundada oskus koostada ja lugeda häälikute ühendusi, avatud ja kinnised silbid ning sõnad äraõpitud tähtedega;

kinnistada oskus lugeda silpe, mis sisaldavat äraõpitud tähte;

kujundada oskus mõista loetud;

tutvustada mõnede õigekirjareeglite (sõnade lahku kirjutamine lauses, suure tähe kasutamine lause alguses ja nimede kirjutamisel, punkti panemine lause lõpus).

Lapsed vanuses 6 kuni 7 aastat

Foneemaatiliste ettekujutuste täiustamine, keelelise analüüsimise ja sünteesimise oskuse arendamine:

kinnistada ettekujutused täis- ja kaashäälikutes, nende tunnustest. Harjutada täis- ja kaashäälikute eristamist, leida sõnu etteantud täis- ja kaashäälikutega.

kinnistada ettekujutused kaashäälikute tunnustest: pehme-kõva, helitu-heliline. Harjutada kaashäälikute diferentseerimist akustiliste tunnuste järgi ning nende moodustamise koha järgi;

tutvuda häälikutega *ц, ч, и, л, лб, р, рб*. Kujundada oskus eristada need häälikud sõna keskel, leida sõnu nende häälikutega;

kujundada oskust teostada häälikute analüüsi ja sünteesi kolmest-viiest häälikuga sõnades.

Õigekirja elementidele õpetamine:

tutvuda tähtedega: *Й, Е, Ё, Ю, Я, Ц, Ч, Ш, Л, Р, Ь, Ъ, С, З, Ш, Ж*.

kujundada oskus õigesti nimetada vene keele alfabeeti tähti;

arendada oskus teha tähti õppepulkadest, kuubikutest, mosaiigist, plastiliinist;

kinnistada oskus transformeerida tähti, eristada õigesti ja valesti kirjutatud tähti, täiendada puuduolevaid tähtede elemente;

täiendada oskus mõista loetud sõnu, lauseid, lühitekste.

Täiendada oskus mõnede õigekirja reeglitega (ча-ща tähega А, чу-щю tähega У);

õpetada last ristsõnu lahendamaks;

kinnistada mõnede õigekirjareeglite oskus, millega olid lapsed tutvunud nooremas rühmas.

6.3 SENSOORNE ARENG JA KÕRGEMATE PSÜÜHILISTE FUNKTSIOONIDE ARENDAMINE

Lapsed vanuses 4 kuni 5 aastat

Sensoorne areng:

rikastada tundelist kogemust, meeleeelundite arendamise teel, erinevate esemete uurimise ajal;

teostada sensoorsete etalonide omandamine (värvid, kujud, suurused);

tagada ratsionaalsete meetmetega esemete uurimise edukas omandamine;

arendada kuulmistajumine harjutustes loodushelide, olmeesemete helide, mänguasjade kontrastsete helide või esemete+asendajate helide äratundmisele ning eristamisele.

Psühhiliste funktsioonide areng:

arendada kuulmis tähelepanu ja mälu: tasaste ja valjude, kõrgete ja madalate helide tajumise kaudu;

arendada nägemistähelepanu ja mälu töös paaris või lahtilõigatud piltidega, kuubikute ja pusledega;

arendada mõtlemine harjutustega esemete rühmitamisele ja sorteerimisele. Soovitatavad mängud: *mõista ära; mis kõlab?, kus kõlab? Masha ja karu, paks ja peen, lelud, võlukotike, mis on sahtlis, pood, jookse minu juurde, mitmevärvilised linnid, aita nukke jne.*

Lapsed vanuses 5 kuni 6 aastat

Sensoorne areng:

täiustada oskus uurida esemeid erinevate meetmetega;

arendada silmamõõd erinevate harjutuste ja mängude abil;

õpetada tajuma esemeid, nende tunnuseid, võrdlema neid ja nende tunnuseid/omadusi, rühmitama esemeid mingi tunnuse või omaduse järgi;

arendada värvi tajumist ja – eristamist, arendada oskus eristada värve nende erksuse järgi, õpetada nimetama värve õigesti; kujundada ettekujutus värvide järjekorrast vikerkaares;

jätkata geomeetrilisi kujundite ja vormide õppimist, õpetama neid kasutama etalonidena esemete võrdlemisel.

Psühhiliste funktsioonide areng:

arendada kuulmis tähelepanu ja mälu mittesõnaliste helide tajumise kaudu. Õpetada eristama mõnede mänguasjade ja pillide kõla;

Parendada visuaalset tähelepanu ja mälu osadeks lõigatud piltidega abil (4-8 osa, erinevad figuurid) ning pusle kokkupaneku kaudu.

jätkata mõtlemisega seotud harjutuste arendamist esemete rühmitamise ja sorteerimise teel ühe või rohkem tunnuste järgi (värv, suurus, vorm, materjal);

arendada ettekujutust ja selle alusel kujundada loomingulised oskused. Soovitatavad mängud ja harjutused: *kuula tähelepanelikult; mõista ära; kukeke ja hiir; pane vikerkaar kokku; aita päkapikke; geomeetriline doomino; geomeetriline loto jne.*

Lapsed vanuses 6 kuni 7 aastat

Sensoorne areng:

arendada meelelundeid. Täiustada oskus tajuda esemeid ning nähtusi kõikide meelelunditega, eristada tajumise protsessis esemetele omased tunnused ja omadused, mille alusel võrrelda neid esemeid;

kinnistada põhivärvide ja – varjundite tundmine, rikastada ettekujutused nendest.

Psühhiliste funktsioonide areng:

jätkata kõik tajumise liikide arendamist, õpetada vastu võtma ja arvestama esemete võrdlemisel tunnustega, mida tajuvad kõik meelelunnid;

täiustada oskus uurida esemeid, oskus ühendada nähtut;

arendada tähelepanu, mälu, stimuleerida loomingulist ettekujutust, vältida mõtlemise stereotüüpsust. Soovitavad mängud: *kus koputati?; kelle hääl see on? Teoke; konn; mõista sosin!; kus laulis linnuke?; pimesikumäng kellukesega; leia kelluke; pane vikerkaar kokku; soojad ja külmad värvid; võluv kott; mis on kotis jne.*

7. LIIKUMISE KOORDINATSIOONI ARENDAMINE:

Üld-, peen- ja artikulaatorse motoorika arendamine:

- kaela ja õlavöö võimlemine luuletuse ridade saatel;
- sõrmevõimlemine luuletuste saatel (O.Krupentšuk „Luuletused kõne arendamiseks“);
- „Jutusta luuletus žestidega“ – kõne, millele kaasnevad keha, käte ja jalgade liigutused, see arendab rütmitunnet, assotsiativset mõtlemist ja ettekujutust;
- nimmevöö ja alajäsemete võimlemine;
- artikulaatorne võimlemine mängulises vormis luuletuse ridade saatel;
- rütmitunne arendamine omal kehal (kätega plaksutamine vastu põlvi, õlgu jne) ja täiendavate esemete abil, näiteks, muusikariistade abil;
- tingimuste loomine liikumisaktiivsuse jaoks, lihaste jõu, paindlikkuse, kannatlikkuse, kiiruse ja koordineerimise võimete arendamine kõndimise, jooksmise, ronimise, roomamise, hüplemis ja muude harjutuste abil;

Näolihaste, sõrmete, käte enesemassaaž:

- näo ja kaela enesemassaaž valmistab ette lihased artikulaatorseks võimlemiseks, aitab lapsel tunda lihaseid ning juhtida neid, teeb müümikat ilmekaks;
- peopesa enesemassaaž stimuleerib pea ajukoore funktsioone, tugevdab selle regulaatorseid ja koordineerivaid funktsioone. Massaaži teostatakse erinevate harjade, pallide, ekspanderite ja muude seadmete abil;

Hingamisharjutused:

· kõnelemine on tihedalt seotud hingamisega. Kõnelemine toimub väljahingamise ajal, kui õhuvool täidab üheaegselt häälemoodustavat ja artikulaatorset funktsiooni. Kõnelemise ajal väljahingamine on pikem kui sissehingamine, inimene teeb palju vähem hingamisliigutusi. Pikaajalisema väljahingamise jaoks on vajalik ka suurem õhu maht, seepärast kõnelemise ajal suureneb nii sisse- kui ka väljahingatava õhu maht. Veel üheks kõnelemise hingamise iseärasuseks on see, et väljahingamine toimub kõnelemise ajal välja hingamislihaste aktiivsuse abil. See lubab selle suuremat kestust ja sügavust ning peale seda ka suurendab õhuvoolu rõhku millela võimatu on helisev kõne.

Niimoodi on vaja kõne moodustamiseks teha tugev õhuvool. Kõnehingamise arendamist peab teostama kolme etapiga:

- vahelihase-roide tüübi hingamise seadmine
- suukaudse pikaajalise väljahingamise kujundamine;
- suu- ja nina kaudsete väljahinguste, nende pikkuse ja ümberlülitamise diferentseerimine;
- fikseeritus väljahinguste kujundamine;
- forsseeritud väljahingamise kujundamine;
- fikseeritud ja forsseeritud sissehingamisel kombineerimise oskuse kujundamine;
- kõnelemise ajal õige hingamise vormimine;
- väljahingamise jaotamine kõnelemise protsessis;
- hingamine kõne ajal.

On nii staatilised kui ka dünaamilised hingamisharjutused, lisaks veel paradoksaalse võimlemise kompleks, mille autoriks Strelnikova A.N.

Logopeediline rütmika (vastutab muusikaõpetaja)Logopeedi dokumentatsioon

1. Igale lapsele koostatakse kõnekaardid.
2. Leksikaalsete teemade loetelu aastaks.
3. Lastega individuaalse töö päevik
4. Vihik, kuhu kirjutab logopeed koduülesanded lapsele.
5. Rühma laste nimekiri.
6. Logopeedi töögraafik.
7. Mapp „Töö vanematega“
8. Teemaatiline plaan - igale teemale eraldi
9. individuaalsed tööplaanid

	EESMÄRGID	TÄHTAJAD
1.	Laste uurimine	Õppimise esimesed kaks nädalat
2.	Kõne häälikute poole tähelepanu arendamine	õppeaasta jooksul
3.	Kuulmismälu arendamine	õppeaasta jooksul
4.	Selgelt, arusaadavalt, valjusti ja mingis tempos rääkimisoskuse arendamine	õppeaasta jooksul

EESMÄRKIDE SAAVUTAMISE PÕHIMÕTTED

Viia õppe-ja kasvatustegevused läbi eesti keeles;

Täita kõik dokumendid (sh ELIIS.ee) eesti keeles;

Jätkata tööd lastega „Hea Alguse“ programmi raames;

Lähtume pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne rühmaõpetaja vene õppekeelega rühmas“ meetoditest: õpetajate toetamine õpetajalt-õpetajale, juhilt-õpetajale jms kaudu;

Kasutada töös lastega demokraatlikku kasvatus- ja õpetamise stiili: õpetaja ei tohi ainult juhtida, ta saab lapsi suunata;

Kaasata lapsi õppetegevuse planeerimisele, arvestada laste arvamust, millega ta saab ja tahab tegeleda;

Koostada individuaalsed plaanid erivajadustega lastele;

Kasutada alarühmade meetodit töös lastega;

Viia läbi kord aastas kooli minevate laste testimine;

Mitte piirata aega tegevusplaanis, lubada õpetajal võimalust iseseisvalt otsustada, millal toimuvad tegevused;

Jagada rühmaruum tegevuskeskusteks paremaks eesmärkide saavutamiseks;

Lubada lapsel iseseisvalt kasutada materjale ja vahendeid, pannes need laste silmakõrgusel olevatele avatud riiulitele;

Luu tingimused, et laps saaks vajadusel olla üksinda, eraldi teistelt lastest;

Luu rühmas tingimused, mis lubavad lastel mängida vee ja liivaga;

Tõsta kursuste abil õpetajate ning kogu personali professionaalsust;

Osaleda aktiivselt Maardu linna elus;

Vahetada kogemusi pedagoogilise personali seas oma lasteaia aga samuti ka teistes alusharidusasutustes;

Varustada eesti keele kabinet ja rühmad eesti keelt toetava materjaliga. Vormistada lasteaia keskkond rahvuslikus stiilis;

Täiendada metoodilist kabinetti uute metoodiliste materjalidega/vahenditega ning nendest lähtuvalt planeerida õppetegevusi lastega;

Lubada õpetajatel nende äranägemisel tuua rühma muusika- ja spordiriistad;

Kui rühmas on lapsi teisest rahvusest, siis toetada nende kultuuri, tutvustada kultuuri rühma lastele läbi erinevate rahvamängude ja raamatute jne, arvestades seejuures vanemate arvamust;

Arvestada plaanide koostamisel vanemate ja laste soove, selleks kasutada küsimustikke, vestlusi, konsultatsioone ja koosolekuid;

Luuu kaasaegsed tingimused, et kasvatada füüsiliselt ja vaimselt terveid lapsi;

Läbi viia õppe-ja kasvatustegevused vastavuses päevakavaga, arvestades laste vanust.

LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL

Nende tulemuste kirjeldamisel on lähtutud üldoskustest ja valdkondade eeldatavatest õppetulemustest

Laste vanus – kuni 3 aastat

Füüsiline areng:

Liigub vabalt, valdab oma keha:

Kõrvalabiga kõnnib trepist üles ning alla;

Viskab palli täiskasvanule, lööb jalaga põrandal seisvat palli

Hüppab kahe jala peal;

Täiskasvanu abil kukerpallitab;

Hoiab õigesti käes lusikat, pliatsit.

Kognitiivne areng

osaleb dialoogis, iseendast rääkides kasutab „mina" vormi;

kasutab kõnes tegu-, nimi-, ase-, omadus- ja arvsõnu;

kõneleb seostatult, oskab koostada vormiliselt õigeid lühilauseid kasutades grammatilisi vorme;

nimetab tegevusi piltidel;

sõnavara on kuni 1500 sõna;

küsib „Mis see on?“, oskab vastata küsimustele: „Mis/Kes/Kus see on? Mida teeb?“;

kuulab ja saab aru lihtsatest korraldustest ja täidab neid, nt Pane...(peale/alla/sisse jne), anna..., võta...;

joonistab näidise järgi/omaloomingut, sirgjooni ning lihtsamaid geomeetrilisi vorme;

Sotsiaalne areng

tegutseb iseseisvalt ilma täiskasvanu abita;

kasutab oma nime, tunneb ennast ära fotodel ning peegli ees;

tegutseb vastavalt täiskasvanu korraldustele;

saab aru teiste emotsioonidest;

peamiselt iseseisvalt (vajadusel küsib abi) paneb selga ja võtab seljast jope, kampsuni, sokid jne; vajab abi nõõpide, paelte ning lukkude puhul;

meeldetuletamisel tänab, palub ning tervitab;

meeldetuletamisel paneb oma asjad ja mänguasjad kokku;

iseseisvalt peseb näo, käed ning kuivatab need rätikusse;

süües kasutab lusikat, kahvlit ning joob tassist.

Musikaalne areng

emotsionaalselt reageerib muusikale, laulab kaasa mõnd laulu;

oskab kuulata lihtsamaid, eredalt väljendanud muusikateoseid (tants, marss);

oskab mõnda tantsuliigutust.

Vanus 3 kuni 5 aastat

Füüsiline areng

paraneb liigutuste koordineerimine ja täpsus – kõnnib mööda pinki ja kikkivarvul, hüppab kohapeal ja liikudes, üle nõõri, seisab ja hüppab ühel jalal jne

lõikab välja lihtsamaid kujundeid ja voolib voolimismassiga;

lööb palli tagasi, püüab palli;

kasutab töö vahendeid: pintsli, pliatsit, kääre;

iseseisvalt kõnnib trepist üles ning alla;

pane kokku ja teeb lahti keermega esemeid: purgid, arendavad mänguasjad jne;

Kognitiivne areng

mõistab lihtsamaid suhteid, põhjuseid ja tagajärgi;

liigitab esemed pikkuse, suuruse, laiuse ja kõrguse järgi;

annab palutud esemete hulga (1-5)

oskab näha ja nimetada 3-5 eseme üldtunnused;

joonistab äratuntavalt maja, inimest, puud jne;

reguleerib oma tegevusi sisekõne abil;

oskab kasutada aja- ja ruumimõisteid;

nimetab 8 värvi: punane, sinine, kollane, roheline, must, valge, oranž ja lilla;

konstrueerib ruumilisi mudeleid;

koostab grammatiliselt õigeid lauseid;

kasutab põhiliselt õigeid käände- ja pöördevorme;

kasutab kõnelemisel keerulisemaid lauseid;

oskab nimetada kuulnud jutustuse põhipunkte;

oskab jutustada oma elu sündmustest, piltide süžeeist, oma lemmik tegevusest;

tunneb peast luuletusi;

oskab nimetada ja kirjutada üksikuid tähti;

Sotsiaalne areng:

tunneb oma ees- ja perekonnanime; aadressi, oma vanemate ja lähisugulaste nimesid;

saab hakkama eneseteenindamisega, kujunenud on tualetiharjumused;

riietub iseseisvalt, saab iseseisvalt hakkama nööpidega, lukkudega ja paeltega;

hoiab oma asju korras;

vastab telefonikõnele, vajadusel kutsub küsitud täiskasvanu;

saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses, püüab täita kodukorra reegleid, tervitab, ütleb head aega, tänan, palun;

suhtleb täiskasvanutega;

suhtleb eakaaslastega, osaleb üldmängudes, arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, ootab oma järjekorda,

mängib rollimänge, kooskõlastab oma tegevusi teiste laste tegevusega;

laulab ja tantsib muusika saatel, deklameerib luuletusi peast;

korrigeerib oma tegevust ja käitumist, kui täiskasvanu juhib sellele tähelepanu;

oskab tegutseda täiskasvanu suuliste juhiste põhjal;

seab endale mingeid eesmärke ning mingil määral täidab neid;

tegeleb antud ülesandega iseseisvalt kuni 30 min;

teab, mis soost ta on, kas poiss või tüdruk, identifitseerib ennast sama soo vanemaga;

räägib oma emotsioonidest: rõõm, armastus, hoolitsus jne.

Musikaalne areng:

emotsionaalselt reageerib muusikale, kuulab tähelepanelikult, võib määrata muusikateose tervikliku või selle osade iseloomu;

kuulab muusikas motiive, mis vastavad teose nimetusele, määrab teose žanri, oskab teha erinevust muusikariistade vahel, oskab oma elamusi väljendada tantsuliigutustes, joonstustes;

orienteerub piisavalt hästi muusikasaali ruumis, või osaleb erinevates ümberrivistumistel, ilmekalt liigub, laulab ja tantsib;

laulab hea meelega lihtsamaid laule, oskab laulmisel artikuleerida;

õpib mängima laste muusikariistu, osaleb laste muusikariistade orkestris muusikaõpetaja saatel, osaleb muusikalises draamamängus; mängib individuaalset rolli.

Eesti keel

mõistab ja saab aru lihtsamast täiskasvanu ja teiste laste kõnest;
tunneb ära tuttavaid sõnu ja väljendeid, mõistab neid.

Vanus 5-7 aastat

Füüsiline areng

füüsiliselt aktiivne;

juhib oma liikumist erinevas tegevuses nii ruumis kui ka õues;

hoiab tasakaalu paigalolekul või liikudes, kontrollib oma keha asendit, kehahoiakut kõndimisel, istumisel ja paigalolekus;

hoiab rütmi laulmisel ja liikumisel; kooskõlastab oma liikumist teiste laste liikumisega, kohandab oma rütmi etteantud rütmile;

oskab kasutada mängu- ja spordivahendeid, visata-lüüa-püüda palli, veeretada rõngast, keerutada nõõri ja hüpata sellega;

sõidab jalgratta ning tõukerattaga; suusatab jne;

tantsib ja kasutab erinevaid tantsusamme tantsides üksinda, paaris või rühmas;

kasutab õigesti kirjutamis- ja töövahendeid: pliiats, pintsel, käärid, nõel jne;

liigub ohutult, jälgib reegleid.

Kognitiivne areng:

kuulab ja märkab, on võimeline järgnema ja mäletama täiskasvanu selgitusi;

jälgib ning võrdleb, tõstab esile, mis on oluline mis aga mitte;

hääldab õigesti kõik häälikud; kõne on selge ja arusaadav;

jutustab päris täpselt erinevatest situatsioonidest;

oskab tuttavate esemete ja nähtuste omadusi kirjeldada;

oskab oma mõtteid väljendada ja edastada, seletada situatsioone, näeb põhjuslikke ja tagajärgede seoseid;

deklameerib peast luuletusi ja laulab laule;

oskab mitte sekkudes kuulata täiskasvanut, õpetaja ja teiste laste kõnet;

oskab sobivate sõnadega oma emotsioone, mõtteid täpselt seletada, omab mitmekülgset aktiivset sõnavara, küsib tundmatute sõnade tähendust;

jagab sõnad silpideks, tunneb silpide järjekorda sõnas;

eristab lühikest ja pikka häälikut;

loeb mõningaid sõnu silphaaval;

tunneb tähti, kasutab oma tegevuses ja mängus suuri joonistatud tähti sõnade tähistamiseks;

tunneb ja nimetab lihtsamad kujundid;

loeb 10-ni õiges järjekorras;

oskab kokku lugeda esemete hulga (kuni 4), vastab *kui palju on?*

oskab mõõta esemete pikkust nööri või mõõtvahendi abil;

liidab ja lahutab viie piires;

tunneb levinumate mõõtühikute nimetused ja kuidas neid olmes kasutada;

korrastab ja rühmitab esemeid ja nähtusi suuruse, asendi ja aja järgi;

oskab ruumis oma asukohta määrata;

oskab aega määrata tunni täpsusega;

oskab võrrelda esemeid paaride loomise teel;

oskab säilitada esemete hulga peale esemete ümbertõstmist;

oskab määrata esemete hulga ning rühmitada esemed tunnuste järgi;

saab aru terviklikust ja asjade suhetest (näiteks, koostab jutustuse piltide järgi).

Sotsiaalne areng

käitub vastavalt vastuvõetud käitumisreeglitele, on võimeline analüüsima oma käitumist;

on võimeline keskendumise pikemaajaliselt;

oskab kontrollida oma emotsioone:

tunneb ning arvestab teiste arvamustega:

hoiab positiivseid suhteid kaaslastega, tahab ning julgeb suhelda täiskasvanutega;

toetub tegutsedes võrreldes oma tegevusi ning nende tulemusi teiste laste tegevuste ning tulemustega;

püstitab endale eesmärged, tegutseb sihipäraselt, püüab oma tegevused lõpuni viia;

on võimeline lühiajaliselt keskenduma erinevates tegevustes;

täidab täiskasvanu poolt antud keerulisi korraldusi/juhendeid ning vajadusel korrigeerib oma tegevust antud tagasisidele;

oskab kasutada telefoni: vastata kõnele, saata sõnumit, ise helistada;

kasutab ostu sooritamisel poes levinuimaid rahaühikuid (nii mängus kui ka poes);

vajadusel palub abi täiskasvanult või sõbralt:

laps on tegevustes aktiivne ja iseseisev;

arvestab kaaslaste ja täiskasvanute tunnetega.

Muusikaline areng

kuulab emotsionaalselt ning huviga muusikat, oskab määrata muusikažanri (tants, laul, marss, valss, sümfoonia jne);

oskab tantsida nii vene kui ka eesti rahvatantse;

oskab laulda oktaavi piires, emotsionaalselt ja väljendusrikkalt esineb ansambelis või orkestri saatel.

Eesti keel

saab aru nii täiskasvanu kui ka teiste laste lihtsamast eestikeelsest kõnest;

õpib uusi sõnu ning väljendeid ja kasutab neid kõnes;

oskab küsimusi esitada ning vastata neile;

võib lühidalt eset/asja kirjeldada;

mõistab juhendeid ning käitub vastavalt saadud juhistele;

tunneb eestikeelseid laule ning luuletusi.

ERIPEDAGOOG

3-4 AASTASED LAPSED

Taju on oma olemuselt objektiivne, see tähendab, et objekti omadused, nagu värv, kuju, maitse, suurus jne, ei ole lapse jaoks esemetest eraldatavad. Ta näeb neid koos objektiga, pidades neid lahutamatuks objektiga. Laps ei adu kõiki objekti tunnuseid, vaid ainult kõige väljendusrikkamaid ja mõnikord ainult ühte neist, mille kaudu laps eristab enda jaoks objekti teistest.

Tähelepanu. Võime, suunata aasta alguses tähelepanu kahele objektile, laieneb aasta lõpuks juba neljale objektile. Laps suudab nüüd koondada ja hoida aktiivset tähelepanu 7-8 minuti kestel. Selline tähelepanu ise on olemuselt tahtevaba ja selle püsivus sõltub suure osas tegevuse olemusest.

Mälu. Selles vanuses lapsel kahekordistub. Aasta vältel suudab laps meelde jätta nelja objekti, nii nägemis- kui kuulmismälu abil. Laps mäletab hästi kõike, mis on talle eluliselt olulise tähtsusega ja põhjustab talle tugevat elamust. Teave, mida ta korduvalt näeb ja kuuleb, on hästi seostatud. Hästi on arenenud mootorika: paremini jääb meelde kogemus, mis oli seotud kehalise liikumisega.

Mõtlemine. Laps püüab analüüsida, mida ta enda ümber näeb, võrrelda objekte omavahel ja teha järeldusi nende vastastikuse suhte kohta. Lapsed võivad võrrelda ja rühmitada rõhutades objekti omapära värvi ja kuju alusel.

Kujutlusvõime on veel nõrgalt arenenud, täheldatakse ainult esialgsete mängude kavandamise või produktiivse tegevuse elemente.

Kõne. Sõnavara suureneb keskmiselt kuni 1500 sõna aastas. Isiksuse erinevusest tulenevalt võib sõnavara olla vahemikus 600 kuni 2300 sõna. Kasvab erinevate sõnade kasutamine: verbide, omadussõnade ja muu keelilise väljenduse osakaal suureneb võrreldes nimisõnadega. Lause pikkus suureneb, ilmuvad esimesed keerukad laused.

4-5-AASTASED LAPSED

Taju Laps omandab objektide omaduste aktiivse tunnetamise meetodeid: mõõtmine, võrdlemine, kehtestades, objektide objekte üksteisele jne. Ümbritseva maailma tundmaõppimise käigus avastab laps erinevaid omadusi: värve, vorme, eseme suurust, aja omadusi, ruumi, maitset, lõhna, heli, esemete pinna omapära. Ta õpib tajuma, eristama varjundeid ja eripära, leiutama avastamise meetodeid, meelde jätma nende nimetusi. Tekib arusaam geomeetriliste kujundite (ruudukujuline, ring, kolmnurk,

ovaalne, ristkülik ja hulknurk) kontseptsioonist; seitsme värvi spektrit, valge ja must; suuruse parameetrite (pikkus, laius, kõrgus, paksus) kohta; ruumi (kaugel, lähedal, sügav, madal, seal, siin, ülalt alla); aja (hommikul, pärastlõunal, õhtul, ööl, hooajal, tundides, minutites jne); objektide ja nähtuste (heli, maitse, lõhna, temperatuuri, pinna omapära jne) omapärade kohta.

Tähelepanu võime suureneb, lapse suutlikkus keskenduda suureneb 15-20 minutile. Mis tahes toimingute tegemisel suudab ta oma mällu salvestada lihtsamaid tingimusi.

Mälu. Hakkab arenema automaatse meeldejätmise- ja seejärel tahtliku meeldejätmise protsess. Viienda eluaasta lõpuks ilmnevad materjali elementaarse süstematiseerimise katsed, et seda meelde jätta. Mälu maht suureneb järk-järgult ja viiendal eluaastal laps kordab täpsemalt seda, mida ta mäletab. Lapsed suudavad meelde jätta kuni 7-8 eseme nimetused. Laps hakkab asju automaatselt meelde jätma: lapsed on võimelised neile antud ülesande meelde jätma, meeles pidama täiskasvanute juhiseid ja lühemaid luuletusi jne.

Mõtlemine Hakkab arenema imaginaalne mõtlemine. Lapsed on juba suutelised kasutama lihtsamaid skeeme kergemate ülesannete lahendamiseks. Nad oskavad näidise järgi ehitada, lahendada mõistatus ülesandeid. Selles vanuses laps suudab objekte analüüsida kahe tunnuse järgi: värvi ja kuju, värvi ja materjali jne. Ta oskab võrrelda esemeid värvi, kuju, suuruse, lõhna, maitse ja muude omaduste alusel, leida erinevusi ja sarnasusi. 5-aastaseks saamiseks oskab laps kokku panna neljaosalise pildi ilma näidist kasutamata ja kuue osalise kasutades näidist. Võib kokku koondada mõisteid, mis on seotud järgmiste kategooriatega: puuviljad, köögiviljad, riided, jalanõud, mööbel, nõud, transport.

Kujutlus areneb edasi. Formeeruvad sellised funktsioonid nagu originaalsus ja loomingulisus. Lapsed oskavad iseseisvalt välja- mõelda väikese muinasjutu etteantud teema kohta.

Kõne Helide ja diktsioonide hääldus paraneb. Kõne haarab laste tähelepanu ja nad kasutavad seda aktiivselt. Laste sõnavara on rikastatud, sõnade kasutamise võimalused laienevad. Väljendite morfoloogiline koosseis on mõnevõrra muutunud verbide, omadussõnade ja kohanimede sagedasema kasutamise tõttu.

5-6 AASTASED LAPSED

Taju areneb jätkuvalt: värvid, kujundite suuruste taju ja objektide struktuuritaju; lastel on välja arenenud ideede süstematiseerimine. Nad eristavad ja nimetavad mitte ainult esmaseid värve ja nende kergeid toone, vaid ka vahepealset värvitooni; ristkülikute, ovaalide, kolmnurkade kuju. Nad

mõistavad objektide suurust, järjestavad kuni kümme erinevat objekti suurenevas või kahanevas järjekorras.

Tähelepanu suureneb stabiilsus, areneb võime selle jagamisel ja ümbersuunamisel. Võib täheldada üleminekut juhuslikust tähelepanu suunamiselt tahtlikule. Maht on aasta alguses 5-6 objekti, aasta lõpuks - 6-7.

Mälu. hakkab moodustama meelevaldne mälu. Laps suudab kujutis mälust jätta meelde 5-6 objekti. Kuuldava verbaalse mälu maht on 5-6 sõna.

Mõtlemine Areneb edasi kujutlev mõtlemine. Lapsed suudavad lahendada ülesandeid mitte ainult visuaalselt, vaid ka mõtetes nende objektide ümberkujundamise lõpuleviimiseks jne. Mõtlemise arenguga kaasneb mõtletegevuse vahendite arendamine (skeemide ja keerukate ideede väljatöötamine, ideed muutuste tsüklilisuse kohta).

Kujutlust iseloomustab fantaasia õitsele puhkamine. Eriti ergas on lapse kujutlusvõime mängu ajal, kus ta tegutseb entusiastlikult.

Kõnes jätkub arenemine. Lapsed võivad hääldada, vilistada ja sosistada. Areneb foneemiline kuulmine, kõne intonatsiooniline väljendus luule lugemisel, rollimängus, igapäevaelus. Paraneb kõne grammatiline struktuur. Lapsed kasutavad peaaegu kõiki kõne osi, osalevad aktiivselt sõnade loomises. Sõnavara muutub rikkamaks: sünonüüme ja antonüüme kasutatakse aktiivselt. Areneb seoseline kõne, nad oskavad pilti kirjeldada, edastades mitte ainult peamist asja, vaid ka üksikasju.

6-7 AASTASED LAPSED

Taju areneb edasi.

Tähelepanu Suureneb stabiilsus kuni 20-25 minutit, tähelepanu hulk on 7-8 elementi. Laps näeb topelt kujutist.

Mälu. Laps oskab uurida objekte, teostada sihikindlat vaatlust, tahtlikult tähelepanu juhtida ja selle tulemusena ilmneb tahtlik mälu.

Mõtlemine Hakkab moodustuma verbaalne mõtlemine.

Kujutlusvõime. Selles vanuses on iseloomulik kujutlusvõime funktsiooni aktiveerimine – alguses taaslustamine ja siis loovus.

Kõne. Kõne häälikuline pool, grammatiline struktuur, sõnavara, ühendatud kõne areng jätkub. Laste väljenduses peegeldub üha rikkam sõnavara kui ka üldistuste olemus. Nad hakkavad aktiivselt kasutama üldisi nimisõnu, sünonüüme, antonüüme, omadus-sõnu jne.

KOOSTÖÖ VANEMATEGA

vanemate üldkoosolekute läbiviimine (teemad on märgistatud rühma aastakavades);

üldkoosolekute läbiviimine vanemate jaoks koos gümnaasiumi algklasside õpetajatega;

õppeaasta lõpus üldkoosoleku läbiviimine sõimerühma lastevanemate jaoks, kelle lapsed tulevad meie lasteaeda uuel õppeaastal;

rühmastentide kujundamine vanemate jaoks, uuendada infot iganädalaselt;

spetsialistide nõustamise korraldamine vastavalt vanemate soovile või pedagoogide vajadusel;

6. informeerida lapsevanemaid rühmas olevast lapsevanema jaoks loodud infomapist, mida uuendatakse jooksvalt.

7. individuaalsete vestluste ning vanemate nõustamise korraldamine lasteaia personali poolt.

8. üks kord aastas vanematega arenguvestluse läbiviimine

DIGIPÄDEVUSED JA ROBOOTIKA

Robootika õpetamise põhimõtted ühtivad riiklikus õppekavas sätestatud õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtetega. Lasteaialaste jaoks on robootika mänguline õppevorm. Vahendeid kasutatakse õppeprotsessis huvi äratamiseks, koostöö ja suhtlemise toetamiseks, õpitu kinnistamiseks, uue õppimiseks, loogilise mõtlemise, keelelise arengu, õpitud ülevaate saamiseks. Pädevuste hindamist lasteaias ei toimu. Tehnoloogia vahendite kasutamine on eesmärgistatud ja täiskasvanu poolt juhendatud.

Lapse õppimise, loogilise mõtlemise, suhtlemise, keelelise arengu, loovuse ja koostöö toetamise üheks õppemeetodiks on tehnoloogiaharidus. Digivahendite kaasamine õppetegevusse võimaldab lõimida erinevad valdkonnad (mina ja KK, keel ja kõne, matemaatika, kunst, liikumine, muusika, õuesõpe).

Maardu Lasteaia Rukkilill projekt robootiliste vidinate õppetöös kasutamisest sai 2018. aastal rahalise toetuse HITSA poolt ning tulemusena olid soetatud laste õppetegevuste mitmekesistamiseks robotid. Nii ilmusid lasteaias Bee- ja Blue botid ja teised vajalikud õppematerjalid: õppematid, pildid, kaardid.

Lisaks on lasteaed soetanud tehnoloogiahariduse tutvustamiseks ja õppetegevuste läbiviimiseks mitmeid vahendeid: Bee-Bot põrandarobotid erinevate lisatarvikute ja mattidega, Dash, Lego Education Coding Express, makeblock mTiny robotid ja teemadega matid, Sphero Indi robotid, Sphero Bolt robotid, projektor/ekraan, kõlarid, tahvelarvutid. Digivahendid, robotid ja LEGO komplektid aitavad mänguliselt õppida igapäevaseid eneseväljendusoskusi, tähti, numbreid, kujundeid, arvutamist, uusi sõnu, lugusid jutustada ja palju muud igapäevase eluga seotud. Robotika-ja legodega tegeledes arenevad laste matemaatikaoskused, inseneri-, tehnoloogia- ja keeleoskused, peenmotoorika, loovus ning paraneb keskendumisvõime ja meeskonnatööoskus.

Lasteaia rühmad kasutavad digiseadmeid igapäevases õppetegevuses. Bee- ja Blue- botide abil omavad lapsed esimesi teadmisi lihtsamate digiseadmete juhtimisest ja programmeerimisest, laste jaoks loomulikul viisil: mängu kaudu.

LISA 1 KOOLIVALMIDUSKAART

LISA 2 ARENGUVESTLUSE KOKKUVÕTE LAPSEVANEMAGA